

Èkwo ké mbụ, Pọlu deru nụ Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozi ọwaa shi l'ẹka mbèdua, bụ Pọlu; mubẹ onye ono, Kuráýisutu Jisọsu kuru; mee tẹ mu buru onye ishi-ozi iya ono. Ekuku ono, o kuru mu ono aburu iphe, bụ uche-obu Nchileke. Onye mu l'iya gba mgba ede ẹkwo-wa bụ nwanna ayi Sósutenisu.

² Ndu ayi edejeru iya bụ chọchi ké Nchileke, bụ ndu ọphu nọ lẹ Kórintu. Ayi gude iya ekele unubẹ ndu Nchileke doberu iche t'unu buru ndu dụ nsọ; okfu l'unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu buru nanu. Ayi edekwa iya pụ anu iphe bụ ndu nọ l'ẹkemeke ọbule; mbụ iphe bụ ndu abajeru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu ẹja. Jisọsu ono bụ Nnajiufu ẹphe; bya abụkwaruphu Nnajiufu k'ayibedua.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma; yo mek-waaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Ekele ké iphe-oma,
shi l'ẹka Kuráýisutu*

⁴ Mu anọduje ekeleru unu Nchileke ekele k'eze-iphe-oma, o shi l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu meeru unu. ⁵ L'unu lẹ Kuráýisutu tųgbaberu buru nanu; unu eshi ẹge ono báhú; buru eze l'iphemiphe ọbule, shi iya l'ẹka. Unu atuko okfu-ọnu makọtaru; tuko mmamiphe makọtaru. ⁶ Ozi ké Kuráýisutu ono b'e mewaru; yọ nọshia unu

ike ọkpobe anọshi l'obu; ⁷ k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu iphe bụ iphe Ume Nchileke anụ anunu m'ọo nanụ, nweru ọphu duru unu ụko ẹge ono unu eche teke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu a-la azụ; koshi onwiya l'ọdu-biribiri iya ono. ⁸ Jisọsu ono e-me unu t'unu vudoshia ike; shihu dúngu dúngu jeye l'ikperazu. Ọo ya bụ; t'ẹ b'ọ dū ẹke aa-ta unu ụta mbọku ono, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu e-kpe ikpe ono. ⁹ Nchileke evudoshije ike l'iphe o kfulu. Yọ bụru Nchileke ono bẹ kuru unu t'unu lẹ Nwatibe iya, bụ Jisọsu Kuráýisutu bụru nanụ; gbaru mgba l'iphemiphe ọbule; mbụ onye ono, bụhukwaphu Nnajiufu ayi ono.

Ékwò, nọ lẹ Chọchi

¹⁰ Ọ kwa Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu bẹ mu nọ l'ẹka; l'arọ unubẹ unwunna ayi; t'olu bụru unu nanụ l'iphemiphe ọbule. Ọo ya bụ t'unu ba awata okworu onwunu ékwò. Unu tugbabekwa ọkpobe atugba bụru nanụ. T'ọriri bụru unu nanụ; idzu abụru unu nanụ. ¹¹ L'iphe ono, mu gude ekfu ono; unwunna mu; bukwa lẹ ndibe Kulóyi byakwaru bya akọru mu iya; kojaaru mu iya akoja; l'unu kwaru lẹ ntutego. ¹² Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'a sụru l'unu anọduje adzọ ẹnya. Onye ọphu asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Pọlu;" onye ọphu asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Apólосу;" onye ọphu asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Pyita;" onye ọphu asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Kuráýisutu." ¹³ ?E gbe kekashiwanu Kuráýisutu ekekashi tọ. ?Bụ mubẹ Pọlu bẹ gude k'ẹhu unu nwụhu l'oshi-osweru; tọ Kuráýisutu. Mbụ; ?

bunua ẹpha kẹ mbedua, bu Pọlu b'e gude mee unu baputizimu.

¹⁴ Mu ekele Nchileke ekele lẹ ndege ẹ tọ buru Kirísupọsu yele Gáyọsu nkinyi ẹphe; mẹ mu asu l'ẹ tọ dudu l'unu ha; onye mu gude ẹka mu mee baputizimu; m'ọo onye lanu. ¹⁵ Ọo ya bu; t'ẹ b'ọ du onye a-su l'e gude ẹpha mu mee ya baputizimu tẹ mu buru nnajiufu iya. ¹⁶ Ahaa; ndu, mu mefuaru baputizimu bu Sutẹfanasu yele ndibe iya. Ẹ to dokwa mu ẹnya l'o nwenarua onye ọdo, mu meru baputizimu ọdo; m'a -gufu ndu onanu. ¹⁷ Ẹ tọ bukwa ome baputizimu bẹ Kuráýisutu yeru mu tẹ mu bya emeje. Iphe o ziru mu tẹ mu bya emeje bukwa tẹ mu bya ezije ndiphe ozi-oma ono. Tẹ mu be egudekwa okfu, ekoshi mmamiphe ndiphe ezi iya; e menyakwaa; ọ tunyia irè, nọ l'anwuhu, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru.

Kuráýisutu bu ike; buru mmamiphe, shi l'ẹka Nchileke

¹⁸ L'okfu kẹ anwuhu Kuráýisutu l'oshi-osweru ono bẹ bukwa iphe éswè l'ẹnya ndu, ala iyi. Obenu l'ayibẹ ndu aadzofuta adzofuta b'ọ bu ike, shi l'ẹka Nchileke. ¹⁹ Iphe ọbu bu l'e deru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; lẹ Nchileke sọru: “Mmamiphe ndu maru iphe;

bẹ ya e-mebyishi.

Ya emee ẹnya, ndu kwaru ẹnya kwaru t'ọ buru iphe mmakanu.”

²⁰ Mbụ; ?buhunu awe bẹ ndu mmamiphe nọ nta-a? ?Bu awe bẹ ndu maru oke ẹkwo nọ nta-a? ?Bu awe bẹ ndu maru okfu lẹ mgboko-a nọ?

Nchileke meekwaru tẹ mmamiphe, ndiphe maru bụru iphe éswè.

²¹ A makwaru-a lẹ Nchileke meru madzụ; k'ophu madzụ e-shi lẹ mmamiphe, ọ nuru iya; maru iya; ọbu lẹ madzụ gude lẹ ya manụkaru mmamiphe; gwọbe ogude mmamiphe ono maru Nchileke. Ọo ya kpataru; Nchileke asụ lẹ ya e-shi l'iphe ono, ndu maru iphe sụru l'ọ bụ iphe éswè ono, bụ iya bụ ozi-oma kẹ anwuhu ono, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ono, ayi ezi ono; gude iya dzọo madzụ. Onye bụ onye nataru ozi-oma ono bẹ Nchileke dzọtawaru. ²² Lẹ ndu Ju bụ iphe-ophulenyà bẹ ẹphe sụru t'ẹ meru koshi ẹphe. Ophube ndu Gírísu aburu mmamiphe bẹ ẹphe achọ. ²³ Obenu l'ozi, ayi ezi bụ l'a kpopyaberu Kuráýisutu l'oshi-osweru. Ono aburu iphe adu ndu Ju ụkfu l'ọkpa; bya aburu iphe-éswè l'enyà ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ²⁴ Obenu lẹ ndu Nchileke kuru; mbụ ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ Kuráýisutu ono bụ ike Nchileke; bya abụkwaruphu mmamiphe, shi l'ẹka Nchileke. ²⁵ L'iphe Nchileke eme, ọdụ l'ọ bụ iphe éswè; gbe kakwa mmamiphe ndiphe nshinu. Iphe ophu ọdụ l'ọ bụ arụhu bẹ Nchileke rụhuru akakwaphu unwu-eliphe ike.

Ege Nchileke emeje iphe iya

²⁶ Ọo ya bụ; unwunna mu; unu nyatajẹkwa iphe unu shi bụru tẹmanu Nchileke ekua unu. Unu te shikwa ha l'igwe maru iphe l'ọ bụ ẹge ndiphe, maru ẹkwo amajeru. Unu te shi ha l'igwe nweru enya; ndu ophu ndu oke amadu muru ta ba nwishi. ²⁷ Obenu lẹ Nchileke

fotalerua iphe, dụ éswè éswè l'ènya ndiphe; gude iya mee t'iphere gude ndu maru iphe. Yò bya afotakwaphu iphe ruhuru aruhuru l'ènya ndiphe; gude iya mee ndu, agburu-èhu nọ iphe-iphere. ²⁸ Nchileke fotarua iphe ẹnya iya laru l'eliphe; mbụ iphe ndiphe ta gubedu iphe; mbụ iphe ẹphe sụru l'ẹ tọ dudu iphe ọ bụ; gude iya tura iphe, ndiphe riru l'ọ bụ ọkpobe iphe; mee ya t'ẹ b'ọ dụ iphe ọo-bụ. ²⁹ Ọo ya bụ t'ẹ b'ọ nwe akpuru onye lanu, a-saghe nsasa l'ifu Nchileke. ³⁰ Obenu l'unubedua bẹ Nchileke mewaru; unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu atugbabewa buru nanu. Yò byakwaphu bya emee Kuráýisutu; yọ buru mmamiphe kẹ ayibedua. Ọ kwa iya b'ọ shi l'ẹka; yọ buru iya bụ l'ayi bụ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Ayi shi l'ẹka iya buru ndibe Nchileke; bya aburu ndu, ọ gbataru l'iphe dụ ẹji, pyitaru ayi l'ẹkpiri. ³¹ Ọ bụ iya bụ l'ọ laru l'iphe ẹkwo okfu Nchileke kfuru; sụ: "T'onye ọ dụ t'ọ saje nsasa; t'onye ono saje nsasa k'iphe Nnajiufu meru."

2

Kuráýisutu l'oshi-osweru

¹ Unwunna ayi; teke ọdungu ono, mu byakfutaru unu; bya unu ozi ozi-oma kẹ Nchileke ono, dokpooru ẹnya l'ọ bụ ọkpobe okfu ono bẹ mu te gudekwa ire-oma zia ya unu. Mu ta bya unu okoshi lẹ mu mụru ẹkwo; buru nwa ọ-maru-omachata. ² Ishi iya aburu lẹ mu kfuwaru iya kepyaa ya akụ; lẹ mu te emetakpodua umere l'ẹke unu nọ l'ọ nweru iphe mu maru; gbahaa Jisọsu Kuráýisutu nwẹnkinnyi; bụ iya bụ onye a

kpopyaberu l'oshi-osweru. ³ Odo bu lẹ teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ ike te shidu dụ mu. Mu shi atsushikpo egvu ike; ẹhu eshi anmakwa mu phụ anmanma. ⁴ Iphe mu kfuru ekfukfu; mẹ ozi, mu ziru ezizi ta bụdu iphe mu gude ire-oma k'ophu manukaru nụ kfua; ẹge ee-shi t'e kweta iya. Iphe gbe mee nụ bụ lẹ mu koshiru unu l'ọ bụ Ume Nchileke yẹle ike kẹ Nchileke l'ere ire l'okfu ono; ⁵ k'ophu ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu te eshidu lẹ mmamiphe kẹ madzụ; gbahaa t'o gbe shi l'ike kẹ Nchileke.

Mmamiphe Nchileke

⁶ Oobujekwa; mu lẹ ndu kanwụwaru ẹhu l'iphe kẹ Ume Nchileke ekfu; mu egude mmamiphe ekfu eyeru ẹphe. Ọle ẹ tọ kwa egbe mmamiphe ophu shi l'ẹka ndiphe; ophu ọ bụkwa mmamiphe ophu shi l'ẹka ndu, ike nọ, l'achi mgboko-a. Ẹphebedua; bẹ Nchileke emewa ike ẹphe t'ọ bụru iphe mmakanụ. ⁷ Mmamiphe ophu mu egudeje ekfu bụkwa mmamiphe ophu Nchileke shi domia edomi, bụ mmamiphe ophu o meru tẹ ndiphe ba ma. Mmamiphe ono aburu lẹ tẹmanu tẹ Nchileke mee mgboko b'ọ tubuhakpowaruru l'ayi l'iya a-gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya. ⁸ Ẹ tọ dukwa ndu achi ndiphe mgburumburu m'ọ bụ onye lanụ, maru mmamiphe ono. Ndege ọ bụ l'ẹphe maru iya; mẹ ẹphe tẹ ga kpopyabekwa Nnajiufu ono l'oshi-osweru; mbụ Nnajiufu ono yẹle Nchileke gba mgba l'ọdu-biribiri iya ono. ⁹ Obenu l'iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke sụru:
“L'iphe ẹnya ta phubua;

ọ́phu nchị́ 'anụ́bua ya;
 tọ́ bụ́ l'egomunggo
 rị́-vujewaru iya:
 bụ́ iya bẹ́ Nchileke
 kwakọ́beru ndu yeru iya obu.”

¹⁰ Nchileke shi l'ẹ́ka Ume nk'iya koshi ayi iphe ono, o shi domia edomi ono. L'unu maru lẹ́ Ume Nchileke avọ́futaje iphemiphe ọ́bule, bụ́ iphe e domiru edomi; je akpaa l'idzu, Nchileke chիրiru l'ime obu iya dobe kẹ́ ememe. ¹¹ ?Bụ́ onye maru iphe nọ́ ibe iya l'obu? ?Tọ́ bụ́du onyenọ́nu maru iphe nọ́ l'obu nk'iya? Ọ́ kwaphu ẹ́ge ono b'ẹ́ tọ́ dudu onye maru iphe, nọ́ Nchileke l'uche; gufú Ume Nchileke. ¹² Ẹ́ tọ́ bụ́kwa ume ndiphe bẹ́ ayi nataru; ọ́ kwa Ume, shi Nchileke l'ẹ́ka bẹ́ ayi nataru; bụ́ iya bụ́ Ume, e-mekwanu t'ayi makọ́taru iphe-ọ́ma, Nchileke meshiru ayi.

¹³ Ọ́o ya bụ́ l'ẹ́ tọ́ bụ́kwa okfu, e gude mmamiphe ndiphe zia ayi bẹ́ ayi egudeje ekfu iphe ono. Iphe ayi egudeje ekfu iya bụ́kwa okfu, Ume Nchileke ziru ayi. Ọ́o ya bụ́ l'ayi ewojeru ọ́kpobe okfu, shi Ume Nchileke l'ẹ́ka akọ́ru ndu, Ume Nchileke bu l'ẹ́hu; t'o doo ẹ́phe ẹ́nya. ¹⁴ Madzú mmakanu, Ume Nchileke te budu l'ẹ́hu ta anatajẹ́kwa iphe shi Ume Nchileke l'ẹ́ka. Kẹ́ l'iphe ono aduje iya ẹ́swè ẹ́swè l'ẹ́nya. Ẹ́ too dojedu iya ẹ́nya; t'ọ́ bya bya amaru uru iya; m'ọ́ -budu lẹ́ Ume Nchileke, nọ́ iya l'ẹ́hu eyeru iya ẹ́ka. ¹⁵ Obenu l'onye Ume Nchileke bu l'ẹ́hu amajẹ́ru uru iphemiphe ọ́bule; maru iphe yẹ́bedua l'eme; ọ́phu madzú mmakanu ta adujẹ́kwanu ike maru iphe onye ono eme. ¹⁶ Bụ́ iya bụ́ iphe e deru l'ẹ́kwo okfu Nchileke; sụ́:

“?Bụ onye maru uche-obu
 Nnajiufu, bụ Nchileke;
 k'ophu oo-kòkwanu ru iya ẹya?”
 Obekwanu l'ayibedua nweru uche-obu kẹ
 Kuráýisutu, bụ iya emeje t'ayi rị ọriri ẹge
 ọori.

3

Ndu ejeru Nchileke ozi

¹ Ụnwunna mu; mu te kfughekwaru unu okfu, eekfuru ndu Ume Nchileke bu l'ẹhu. Lẹ keshinu unu dukwadia l'ọ bụ ndu etso ụzo kẹ ndu mgboko-a bẹ mu kfuru unu okfu, eekfuru ndu bukwanua nwaswa l'iphe kẹ Kuráýisutu.

² Ọo ya kparu iphe mu cheru unu ẹra; mu ta nụ unu nri; kẹ l'unu te shidu dzukwanua eriri iya. Mbụ jeyekwa m'ọo nta-a bẹ unu te edzukpokwaanu eriri iya. ³ Kẹ l'unu emekwadia umere ndiphe. Lẹ keshinu unu ejikwadia ijimẹnya; l'adzokwadia ẹnya; bụ nụ iya ekoshi l'unu etsokwadia ụzo kẹ ndu mgboko-a; l'unu emekwadia umere ndiphe. ⁴ Lẹ teke onye ọwaa sụru: “Lẹ yẹbedua bụ kẹ Pọlu;” onye ọphu asụ lẹ yẹbedua kwa kẹ Apólosu; ?unu ta madu l'unu emekwadia umere l'ọ bụ ndu, Ume Nchileke te budu l'ẹhu?

⁵ Mbụ; Apólosu ọbu; ?ọ bụ onye? Tọo Pọlu; ?ọ bụ onye? Ẹ to nwekwa iphe ọdo, ayi bụ; gbahaa ndu ejeru Nchileke ozi; ndu koshiru unu ụzo, unu shiru bya eworu onwunu ye Jisọsu l'ẹka. L'ayi ha nwegbaaru iphe Nnajiufu sụru t'ayi meje l'ẹhu l'ẹhu. ⁶ Iphe ayi meru dū l'ọ bụ ẹge-a, aakuje akpuru oshi-wa. Mbẹdua bẹ kuru

akpuru oshi ono akuku. Yo fuebe; Apólosu agbaa ya mini. Obenu l'ọ bukwanu Nchileke bu onye meru t'o vua evuvu. ⁷ Onye kuru akpuru oshi ono akuku; me onye gbaru iya mini te nwekwa iphe o kfube buru aburu. K'onye ophu bu iphe kwa ke Nchileke, bu iya meru iya t'o vua evuvu. ⁸ L'onye, aku iphe akuku; me onye, agba iya mini tukokwa buru ozi lanu be ephe eje. Obenu l'ephe ha l'ehu l'ehu be Nchileke e-bu nggo: onye l'ege ozi iya gbaru. ⁹ L'ọ kwa Nchileke be ayi l'iya tuko gbaru mgba eje ozi ono. Unubedua adu l'ọ bu eke Nchileke koru okfu.

Unu dukwaphu l'ọ bu ulo, Nchileke akpu akpukpu. ¹⁰ Mu gude iphe-oma ono, Nchileke yeru mu l'eka te mu gude jeeru iya ozi ono; mee iphe onye manukaru okpu ulo emeje. Mu turu okpa-ulo; onye odo akpukwanu ulo obu akpukpu. Obenu; t'onye akpu ege ookpu letakwa enya; maru iphe, ookpu l'eli okpa-ulo obu. ¹¹ Le Nchileke be gudeekwa eka iya tua okpa-ulo obu. O kwa Jisosu Kurayisutu bu okpa-ulo ono. E to nwekwa onye ha k'osweta okpa-ulo ono, Nchileke tularu l'onwiya ono; je atua okpa-ulo odo. ¹² E -rua l'eli okpa-ulo ono b'o nweru ndu e-gude mkpola-ododo l'akpu iya; ndu egude mkpola-ocha; ndu egude mkpuma, aazu l'oke aswa. Yo nwekwaruphu ndu bu oshi be ephe e-gude akpu nk'ephe; ndu e-gude eta; ndu abururu ekete be ephe e-gude akpu nk'ephe. ¹³ Obenu l'onyenonu be a-marua ege iphe o gude kpu nk'iya bu-beru okpobe iphe mboku ikpe ono, Nchileke e-woru iya tua eba ono. L'oku, a-dzu mboku ono be bu: o -dzuebe; a phu ozi,

onyenonu jeru ifu. Oku ono a-dzu iya; daa ya; koshikwanu ege o gbaru. ¹⁴ Onye oku e-te kedu iphe o gude kpua ulo l'eli okpa-ulo ono; onye ono be Nchileke e-bu nggo. ¹⁵ Onye oku kekwanuru nk'iya; yo laaru iya l'iyi. Obe yebedua l'ishi onwiya be aa-dzofutakwaa. Obenu l'adzofuta nk'iya a-duwaa l'o bu onye a lofutaru l'oku enwunwu.

¹⁶ ?Unu ta madu l'unu bu eze-ulo Nchileke; le Ume Nchileke bu unu ebubu l'ehu to? ¹⁷ Onye emebyi eze-ulo Nchileke emebyi be Nchileke emebyikwaphu. L'eze-ulo Nchileke dukwa nsu; unubedua l'onwunu abukwanuru eze-ulo iya obu.

¹⁸ Te b'o nwekwa l'unu ha, onye e-meje onwiya iphuruphuru-nya. T'onye ari le ya maru iphe l'ogbo owaa hakwaa egbe oriri ono; bya aburu onye eswe; k'ophu o-buru onye maru iphe ogbodo amaru. ¹⁹ L'iphe ndiphe guberu mmamiphe le mgboko-a be bukwa iphe eswe l'nya Nchileke. L'e deru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'o bu Nchileke be anmataje ndu, kwaru nya l'nya, ephe kwaru." ²⁰ A bya edekwaa ya phu l'ekwo okfu Nchileke; su: "Nnajiufu makwaru-a l'egomunggo ndu, maru iphe bu iphe iphoro." ²¹ Oo ya bu; te b'o nwekwa onye e-gudeje madzu asa nsasa. L'e -kfudekpoo ya ekfukfu be iphemiphe obule tukokwa buru iphe unu iphe unu: ²² m'o bu Polu; m'o bu Apolosu; m'o bu Pyita; m'o bu mgboko mkpurophu; me ndzu; me onwu; iphe eme nta-a; me iphe e-me l'uzo ifu. Iphemiphe obule ono tuku bukotaru iphe unu. ²³ Unubedua atukokwanu buru iphe

ke Kuráýisutu; Kuráýisutu aburu ke Nchileke.

4

Iphe ndu ishi-ozí ke Kuráýisutu ekoshi ayí

¹ Unu be dobejekwa ayi l'ayi -bu ndu odo; gbahaa ndu ozi ke Kuráýisutu; ndu Nchileke yeru t'ephe letaje enya l'okfu Nchileke ono, bu okfu ophu Nchileke shi domia edomi ono. ² E to nwekwa iphe odo, no onye eleta ozi enya l'eka ememe; gbahaa t'o buru onye gbaru te Nnajiufu iya gude ire iya eka. ³ Mu ta akpakwa ishi l'unu ege mu ngge; m'o kwanu le madzu kperu mu ikpe k'ozí, mu jeru. Bebekpoonu: mbedua l'ishi onwomu ta dukpokwaanu teke mu sujeru l'oo ege-a be mu du. ⁴ Ke l'e to nwekwa iphe mu phuru onwomu l'ehu, bu iphe mu a-su l'o bu eke ono be bu eke, mu shisweru uzo. Ole e to bukwa ono koshiru le mu kpefuwaru. O bu Nnajiufu bu onye e-kpe mu ikpe. ⁵ Oo ya bu t'unu ba dushi onye unu a-nodu anmawa ikpe; l'e b'o ruwa teke aa-nma ikpe. Ikpe bu teke Nnajiufu byaru; yo kpee ya. Ono bu teke oo-wofuta iphe e shi domia edomi l'ekpuru-ochi; bya edobe l'iphoro. Yo bya eworu idzu, madzu chiru l'okpoma iya k'ememe woru tua eba. Ono bu teke Nchileke a-ja onyemonye ajaja, ruberu iya nu.

⁶ Unwunna mu; o kwa ege ee-shi t'o doo unu enya be meru iphe mu wotaru iphemiphe obule ono dobe l'ehu mu le Apolosu. Mu gude ehú mu le Apolosu nmaaru unu etu t'o buru l'unu amuta iphe l'iphe ono, e kfuru; su: "Unu

be emeghatajekwa iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke." T'ẹ b'ọ dukwa unu l'unu ha, onye egudeje onye lanu eku onwiya; woru onye ophu mee jolajola. ⁷ Oo ya meru iphe mu aji; su: ? Bukpo ngunu b'i gude kangoo onye odo? ?Bu ngunu b'i nweru, ẹ-ta budu iphe Nchileke nuru ngu? O -bukwanuru l'ọ bua Nchileke nuru ngu iya; ?bu ngunu meru iphe i gbe gude iya eku onwongu; l'ẹ to buhedu iphe, a nuru ngu anunu?

⁸ ?Epho gbe jikotawanu unu! ?Unu gbe nwekotawarunu iphemiphe obule! Unu gbe bukotawarunu ndu eze; ayibedua ta bu! O dukwa-a mma; l'o gbe dukwa mu nu t'a su l'unu bukotawa eze. Ndege unu bukotawa eze; me ayi abya t'ayi l'unu tuko buru eze; nweru enya. ⁹ Obenu l'ọ dukwa mu l'ayibedua, bu ndu ishi-ozu Kuráyisutu be Nchileke woru dobe l'ikperazu. Ayi nowa l'ọ bu ndu, e doberu ke akfugbu l'edzudzu oha; mbu t'ayi buru iphe mgboko mgburumburu, bu iya bu ndiphe; me unwu ojozi-imigwe a-byaje oleta eleta. ¹⁰ Ayi gude k'okfu ehu Kuráyisutu buru ndu eswe. Unubedua eshikwanu l'eka Kuráyisutu buru ndu maru iphe. Ayi bu ndu uvo ta nodu; obenu l'unubedua be ike no. Ayi bu ndu a turu jolajola; obu l'unubedua b'a kwaberu ugvu. ¹¹ Egu anodujekwa agu ayi; mbukwa byeye nta-a. Mini anoduje agu ayi; ayi ewe nkaraba iphe; ebo ayi gbingu gbingu; ayi etsoru ekemeke obule aghaphe; ayi te nwe ufu; ¹² ayi egbe gude eka ayi ese akanya ege ayi e-meje anu onwayi nri. Teke madzu turu ayi onu; ayi agoru onu-oma nu onye obu. A -kpa ayi ehu; ayi atagbua ya le

nshi. ¹³ Teke e kfybyishiru epha ayi ekfybyishi; ayi egude olu odoo kfyru nù onye obu. Ayi gbe bya adukwa ndiphe l'ò bụ ikpòzu; mbụ iphe dụ ideyideyi, e gude eza zafu l'ekemeke obule. Ọ kwa iphe ayi bụ ndiphe l'anya ndono byeyekwaa eswe, dụ g'òo ntanụ.

¹⁴ Iphe mu gude ederu unu iphe-a ta bukwa tẹ mu mee t'iphere gude unu. Iphe mu gbe emechia bukwa tẹ mu mee unu t'unu tsoru ụzo, vudo nhamunha; l'unu kwa unwu mu, mu yeru obu. ¹⁵ L'ẹ to nwekwa m'ò -ruhuru unu nweru unukurunu ndu eleta unu anya l'uzo ke Kuráyisutu; nna unu ta dukwa l'igwe. Ọ kwa mbedua bụ nna unu, nuru unu ndzụ, shi l'eka Kuráyisutu; keshinu ọ bụ mbedua byaru bya ezia unu ozi-oma ono. ¹⁶ Ọ kwa iya meru iphe mu arọ unu: Byiko; t'unu letaru umere mu. ¹⁷ Ọ kwa iya kparu iphe mu ziru Tímoti t'ò byakfuta unu. Tímoti ono bẹ keshinu ọ bụ mu ziru iya otso ụzo Nnajiufu b'ò bụwa nwa mu, mu yeru obu. Tímoti ono koshiwaru lẹ ya gbaru tẹ mu gude ire iya eka. Ọo ya bụ t'ò byakfuta unu bya akafua onyataru unu ege mu egudeje etso ụzo ke Kuráyisutu ono; mbụ ege mu ezije iya l'iphe bụ chochi kpamukpamu l'ekemeke obule.

¹⁸ O nweru l'unu ha ndu ophu wataru oku onwephe ekuku; tubesu lẹ mu ta alahedu azụ abya unu agbaphe. ¹⁹ Obenu l'ẹ ta anohedu odu; mu abyakfuta unu; mę Nchileke -kwenu. Teke ono bẹ mu e-gude anya mu ele iphe ndu ono, eku onwephe ekuku ono a-dukpo ike mee; tọ bụ l'ephe bụ o-pa-onu-'a-pa-eka. ²⁰ Iphe bụ lẹ Nchileke bụ eze ta bukwa okfu, eekfu l'onu; ọ

kwa iphe gude ike ere ire. ²¹ ?Bụ ole bẹ unu hataru? ?Bụ tẹ mu gude ẹchachi byakfuta unu? ?Tọo tẹ mu gude obu iphoro byakfuta unu lẹ nchị ndo?

5

Uru-alì, haru nọdu lẹ chọchi

¹ Mu anụkwa l'unubẹ ndu chọchi haru arụ alì. Mbụ l'ẹjo uru-alì, unu haru arụ dụ-tabẹ ẹji; k'ọphu bụ lẹ ndu ẹ-ta madụ ekemu Nchileke ta atụkpodua ya nụ ama ememe. Kẹ tẹ mu nua lẹ nwoke edutaje nyee nna iya doberu onwiya l'ulo iya l'ọ bụ nwanyi, ọolu alulu. ² Mbụ; unu egbe gudekwa iya rụ l'eku onwunu ekuku. ? Unu ta madụ l'ọ gbaru t'unu gbe daa ẹhu iphe unu meru. Mbụ; t'unu bufukwa onye ono, meru iphe ono l'ẹke unu nọ. ³ Ọ bụ oswi-okfu lẹ mu l'unu ta nọdu l'ifu l'ifu. Obenu l'obu mu nọkwaa l'ẹke unu nọ. Ọo ya kparu iphe mu gude ike kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu nma onye ono, meru ahuma ono ikpe; lẹ mụ nọ l'ẹke ono. ⁴ Unu -gude ẹpha kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu nọkobe; obu mu etsokwaruphu unu nọdu l'ẹke ono; ike kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu anọdukwa iya phụ; ⁵ ono bụ teke unu e-woru onye ono ye Sétanu l'ẹka t'ọ mebyia ugwehu iya; k'ọphu Nchileke a-dzọfuta ndzụ iya mbọku Eswe kẹ Nnajiufu ayi.

⁶ Ekuku ono, unu eku onwunu ono ta dukwa mma. ?Unu ta madụ l'ọo nwa-ọchi-l'ẹka iphe shihuru ụka, ekoliye buredi bẹ ekoliye ishi buredi mkpurophu? ⁷ Unu tọo nwẹhu sashia akahu iphe ekoje-buredi ono, bụ iya bụ iphe dụ ẹji; k'ọphu unu a-dụ l'ọ bụ buredi ọphungu; bya

adu mma. L'ò bú ẹge ono bẹ Kuráyisutu meru unu t'unu dú keshinu teke ono, ọ safuru unu iphe dú ẹji, unu meru ono, bú iya bú teke ono, o woru onwiya mee nwaturu Aji Esweta; gude chiaru ayi Nchileke ẹja ono. ⁸ Ọo ya bú; t'ayi wata ọgba aji ono ẹge ọ gbaru nta-a, bú iya bú t'ayi be egudekwa buredi ọphu akahụ iphe ekoje-buredi nọ, bú iya bú ẹjo iphe; mẹ nshiruma; gude agba iya. Unu t'ayi gude buredi ọphu iphe ekoje-buredi ẹ-ta nọdu, bú iya bú ndzụ, ẹkworo ẹ-ta nọdu; mẹ ire-lanụ gude gbaa ya.

⁹ Mu dehaakwaru unu ẹkwo; sù t'unu lẹ ndu eme kẹ nwanyi mẹ ndu eme kẹ nwoke be emegbajekwa. ¹⁰ Ndu mu ekfuru ta bukwa ndu ta madu Nchileke; l'eme egbe iphe ono; m'ọ bukwanu ndu ẹnya-kfukurufuru; m'ọ bú ndu ana nfu; m'ọ bukwanu ndu agwa nte. Ndu onanu bẹ unu -jeshiaru ẹphe ezeru bukewaphu t'unu gbeshi; lufu lẹ mgboko-a tengu! ¹¹ Iphe mu shi ekfu bukwa t'unu bujeru ọba yeru onye kuru onwiya nwanna; gbe l'eme kẹ nwanyi; m'ọ bukwanu l'oome kẹ nwoke; m'ọ bú l'ọ bú onye ẹnya-kfukurufuru; m'ọ bukwanu l'ọ bú onye agwa nte; ọdo bú l'ọ bú onye ekfujeru ibe iya okfu-azụ; m'ọ bukwanu l'ọ bú onye angunuka mẹ; m'ọ bú onye ana nfu. T'unu l'egbe onye ono be erigbakwa nri.

¹² Ọ -buru kẹ ndu ẹ-ta madu Jisọsu; ?nke mu bú ole k'okpe ẹphe ikpe? Ọ kwa Nchileke e-kpe ẹphe ikpe. Ndu ọphu gbaru t'unu kpee ẹphe ikpe kwa ndu ọphu yia lẹ ndu chọchi. ¹³ Ndu ọphu l'ẹphe ha; kwa Nchileke e-kpe ẹphe ikpe. L'ẹkwo okfu

Nchileke sùkwaru: “T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.”

6

Ọgbaru unwunna ẹkwo

¹ ?Nanu ẹge e meru; yoo buje teke ọ bu l'o nweru nwanna l'ime unu, okfu adaru yele ibe iya; yo gbe paru iya jekfushia ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ẹphe kpeshia? ?Nanu ẹge e meru; ẹphe te gbe apajejeru iya ndu ke Nchileke ibe ẹphe t'ẹphe kpeshia? ² Tọo ?l'unu ta madu l'ọo unube ndu ke Nchileke be bu ndu e-mekochaa kpee ndiphe kparamupamu ikpe? Ọ du mma; keshinu ọ bu unu e-mekochaa kpee ndiphe kparamupamu ikpe; ?unu ta kabedu dzua t'unu kpeshia unwu ibiribe okfu ono tọo? ³ ?Unu ta madu l'ọo ayibedua e-mekochaa kpee unwu ojozi-imigwe ikpe? Yọ buchiarunu okfu k'eliphe ọwaa be unu t'adudu ike kpeshia. ⁴ Ọ -buru l'egbe okfu ono daru unu; ?bu ngunu kparu iphe unu apataje iya je odoru ndu ẹ-ta dudu iphe unube chochi guberu ẹphe? ⁵ Iphe mu gude ekfu iphe-a bukwa t'iphere iya du unu. ?To nwekpodua; m'ọ bu onye lanu l'unu ha, maru iphe; k'ophu oo-doshijeru unube unwunna ono okfu, adaru unu tọo? ⁶ Yo gbe abujeru: nwanna -gbeshi; yo je agbaaru nwanna iya ẹkwo l'ifu ndu ẹ-ta madu Nchileke.

⁷ Ọgba ẹkwo ono, unu anọduje agbaru ibe unu ono bukwa iphe du eji be unu anọduje emeta ekpu onwunu l'ishi. ?Bu iya bu l'unu ta adudu ike tagbua ejo iphe e mekataru unu le nshi tọo? ?

Tọ kachidua mma l'o gbe buru unubedua be onye odo gude ugho emegbuta? ⁸ Unubedua l'onwunu egbe emeje ibe unu eji; gude ugho emegbuta ibe unu l'eke ibe unu ono buhukwaphu nwanna unu gedegede! ⁹ ?Unu ta madu le ndu e-te dobedu eka ndoo be uzo ta noduru l'eke Nchileke bu eze? Unu be ekwenuphu t'e duswee unu uzo. Ndu uru-ali; ndu agwa nte; ndu eri ogori; me unwoke, ejekfuje unwoke ibe ephe aze-nwoke-ye-nwanyi; ndu ono be uzo ta nokwaru l'eke Nchileke bu eze. ¹⁰ Ndu iphura; ndu enyafurukfuru; ndu angunuka mee; ndu ekfuru madzu okfu-azu; me ndu ana nfu ta dukwa m'o bu onye lanu l'ephe ha, a-bahu l'eke Nchileke bu eze. ¹¹ Yo bukwaru-a ege ono be unu shi haru emegbaa. Obenu le Kurayisutu safuwaru unu iphe du eji, unu meru; bya emee unu ndu ke Nchileke, duru Nchileke ichi. O bu l'eka Nnajiufu, bu Jisusu Kurayisutu; me l'eka Umedu-Nso; be Nchileke shi gu unu le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya.

Ehu ngu l'o ha bu ke Nchileke

¹² O nweru onye a-su l'a hawaru iya uzo te ya meje ege du iya mma. O bua ege o du; obu le to kwa iphemiphe obule be bu: i -mee ya; yo duru ngu le mma. A haru mu uzo te mu meje iphemiphe obule ege du mu mma; obu le mu t'ekwekwa t'o nweru iphe e-wota mu mee te mu du l'o bu ohu iya. ¹³ A nonyaa; onye lanu asu: “?O kwa l'e meru nri t'o laje l'epho; bya emekwaaphu epho t'e riye nri ye

iya?" O dua ege ono; obenu le Nchileke e-mekochaa tuko uto iphe labu ono mebyishia. L'iphe, meru iphe Nchileke meru ehu madzu ta bukwa t'ooruje uru-ali. O kwa Nnajiufu, bu Jisosu b'o meru iya doberu; Nnajiufu l'onwiya abukwaruphu Nnajiufu k'ehu madzu. ¹⁴ O bu Nchileke kuliru Nnajiufu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu. O bukwapu ege ono b'oo-gude ike iya kulia ayibedua.

¹⁵ ?O du l'unu ta madu l'ugwehu unu bu ibe-ehu Kurayisutu too? ?Nanu ege mu e-gbe wota ibe-ehu Kurayisutu je eworu yegbabe l'ehu nwanyi okpara? Tuswekwa! ¹⁶ ?To bu l'unu ta madu l'onye nwoke, jeru yele nwanyi okpara aze be wotawaru ehu iya je atugbabe le ke nwanyi okpara obu; epe aburu onye lanu? Iphe obu bu l'e dekwaru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'ephe ebo l'a-buru onye lanu." ¹⁷ Obenu l'onye yee Nnajiufu, bu Jisosu tugbabekpooru buru nanu be yele Jisosu ono buakwapu nanu le Ume Nchileke.

¹⁸ Ndu mu; unu buru uba yeru uru-ali. Iphe bu iphe du eji odo, eemekpoo ememe ta dukwa ophu emebyi anu-ehu madzu. Obenu l'onye aru uru-ali; be bukwa anu-ehu iya be oomerushi emerushi. ¹⁹ ?Unu ta madu l'ugwehu unu bu eze-ulo, du nsu ke Ume-du-Nsu ono, bu l'ime unu ono; mbu Ume-du-Nsu ono, unu nataru l'eka Nchileke ono? Oo ya kparu iphe e to buhedu unu nwe onwunu. ²⁰ Unu buwa aswa, Kurayisutu zuru azuzu. Oo ya bu t'unu gude ugwehu unu kwabe Nchileke ugvu.

7

A bya lẹ k'ọlu nwanyi

¹ A bya abya lẹ k'iphe ono, unu deru mu ẹkwo iya ono. Onu, mu eye bukwa l'ọ dukwaa mma tẹ nwoke be ejeshi ọlu nwanyi. ² Obekwanu l'ọ bu tẹ nwoke ba awata ome kẹ nwanyi; meru iphe mu ekfu; su: tẹ nwoke, nonu lujee nwanyi. Nwanyi, nonu eje alua nji. ³ Tẹ nwoke lajeru nyee ya l'ulo ẹge gbaru nu; keshinu ọolu iya alulu. Ẹge ono bẹ nwanyi a-lajeru nji iya l'ulo ẹge gbaru nu; l'ọ kwanu iya bu nji iya. ⁴ Lẹ nwanyi, aalu alulu ta bukwa iya nwe ẹhu iya. O kwa nwoke nwe ẹhu nyee ya. Ẹge ono b'ẹ tọ bukwaphu nwoke nwe ẹhu nk'ia. O kwa nwanyi nwe ẹhu nji iya. ⁵ Tẹ nwoke ba ajikajekwa nyee ya azẹ; ophu nwanyi ajikajekwa nji iya azẹ; gufukwa l'unu chiru iya achichi t'unu haa onwunu kẹ nwa teke ono; k'ophu unu e-woru obu unu l'ọ ha dobe; l'ekfu anu Nchileke ogbodo ekfukfu. Olobu; teke obu, unu tuburu k'okfu anu Nchileke obu gvulephu; unu watakwa azẹze ọdo; e menyaa; Sétanu nwuru unu ye l'ome iphe du ẹji; okfu l'unu ta adujedu ike kpade onwunu.

⁶ Obenu l'iphe-a, mu ekfuru unu-wa bukwa lẹ mu kwetaru t'ọ du ẹge ono; ẹ tọ bukwa l'ọ bu ekemu, a turu atutu dobe edobe. ⁷ E -kfudekpoo ya ekfukfu bẹ iphe dukpoonu mbedua mma bukwa tẹ madzu kpamukpamu nodukota ẹge-a, mu no-wa. Obenu l'onyenonu nwegbaaru iphe-oma, du iche, Nchileke yeru iya l'eka: onye

nk'iya a-du ege-a; onye nk'iya a-duwaru ege odo.

⁸ A bya le ke ndu e-ta aludu nji; me ndu ta aludu nwanyi; me unwanyi ophu nji ephe ta nohedu: ndu onanu be iphe mu ekfuru ephe bu l'o karu ephe mma t'ephe nodulephu: t'ephe be ejehe olu nji; nwoke te ejehe olu nwanyi; t'ephe tuko nodu ege-a, mu no-wa. ⁹ Obenu; o -buru l'ephe ta adudu ike kpade onwephe; te nwoke lukwaa nwanyi; nwanyi ejekwa je aluru nji. Le ono kalekwaphu mma ma le madzu ata nshi atakworu eze l'iphe agushi iya ike.

¹⁰ Ndu ophu aluwa nji; me ndu ophu aluwa nwanyi be mu aturu ekemu. Obenu l'e to bukwa mbedua l'atu iya; o kwa Nnajiufu ayi, bu Jisusu. O suru te nwanyi, luru nji ba ahakwa nji iya. ¹¹ Teke bukwanu l'o hawaru iya ahaha; te nwanyi obu kwakwaa ege ono: t'e b'o jehekwa olu nji odo. Odumeka t'o laphu azu le k'akahu nji iya te yele iya doshia; sukwapu te nwoke ba adukwa teke o-chifu nyee ya.

¹² A bya le ke ndu ophunanu be bu mu ekfu iya; e to buhekwa Nnajiufu. Teke o bu l'onye ke Kuráyisutu alu nwanyi, e-te kwedu ke Kuráyisutu; te nwoke obu ba achifukwa iya; m'o -buru le nwanyi obu kweru-a le yele iya a-nodu alua. ¹³ M'o bukwanu l'oo nwanyi, kweru ke Kuráyisutu; alu nwoke, e-te kwedu ke Kuráyisutu: te nwanyi obu be egbeshikwa le ke nji iya obu; m'o -buru le nwoke ono kweru-a le yele iya a-nodu alua. ¹⁴ Le nwoke, e-te kwedu ke Kuráyisutu; l'alu nwanyi, kweru ke Kuráyisutu; be shiakwa l'eka nyee ya buru ke

Nchileke. O kwaphu ege ono be nwanyi, e-te kwedu ke Kuráýisutu; l'alú nwoke, kweru ke Kuráýisutu; shiakwaphu l'eka nji iya buru ke Nchileke. Ndege e to -duru ege ono; me unwu unu aburu ndu aaso nsó. Obekwanu l'ege o du nta-a; be ephe dukwa nsó. ¹⁵ Olobu; teke bu le nwanyi ono, e-te kwedu ke Kuráýisutu ono b'o du t'o gbeshi le ke nji iya ono, woru onwiya ye Kuráýisutu l'eka ono; m'o kwanu l'oo nwoke b'o du t'o chifu nyee ya; okfu le nyee ya obu woru onwiya ye Kuráýisutu l'eka; t'onye ono mekwaa ege o du iya mma l'okpoma. O -duwa ege ono be bu iya bu l'onye ophu wowaru onwiya ye Kuráýisutu l'eka; mbu nwanyi; m'o bu nwoke b'e te eyebutakwa eyebuta ome iphe; keshinu o bu t'ehu du ayi agu be Nchileke kuru ayi oku iya. ¹⁶ Nggube nwanyi, wowaru onwongu ye Kuráýisutu l'eka; ?i meru imagha maru le nji ngu te eshifudua ngu l'eka woru onwiya ye Kuráýisutu l'eka? O kwaphu ege ono b'o du nggube nwoke, wowaru onwongu ye Kuráýisutu l'eka; ?i meru imagha maru le nyee ngu te eshidu ngu l'eka wofuaru onwiya ye Kuráýisutu l'eka?

T'onyenonu nodu l'ege Nchileke doberu iya

¹⁷ O bulephu t'onyenonu mejelephu iphe Nnajiufu, bu Nchileke keru nu iya t'o meje; mejekwa iya phu ege Nchileke suru t'o meje iya teke ono, o kuru iya ono. Ono bu ekemu, mu atu edoberu iphe bu chochi l'ekemeke obule. ¹⁸ Iphe mu ekfu bu t'onye gudewa ome-l'ali ndu Ju bua utsu b'o byaderu bya aburu onye ke Kuráýisutu; be ejehekwa oyo oshi iya. T'onye byaru bya aburu

onye kẹ Kuráýisutu teke ọ bụkwadu akpapyi; be ejehekwa iya ebubu. ¹⁹ Kẹ l'e buru útsù; te bu; te nwekwa iphe ọ bụ l'ifu Nchileke. Ophu bụ iya nù bụ t'e meje iphe Nchileke sùru t'e meje. ²⁰ Oo ya bụ t'onyenonu dulephu ege ọ dụ teke Nchileke kuru iya. ²¹ Teke ọ bụ l'ì bụ ohu teke Nchileke kuru ngu; ba ayohékwa oshi; karikwaa l'ì maru ụzo, ii-shi gbaa onwongu; nggu emenua ya; nweru onwongu. ²² L'onye Nchileke kuru teke onye ọbu bụ ohu; yọ bya yẹle Kuráýisutu abya atụgbabe; t'onye ono nyatakwa lẹ Nnajiufu tọfuwaru iya l'ẹgbu, iphe dụ ẹji keru iya. Ege ono bẹ onye ta bụdu ohu teke Nchileke kuru iya byaru bya aburu ohu Nnajiufu, bụ Jisọsu. ²³ Unu bụkwa aswa, Kuráýisutu zuru azuzu. Oo ya bụ; unu ba alahékwa azụ je aburu ohu kẹ ndu mgboko-a. ²⁴ Ụnwunna mu; byiko; t'onyenonu dulekwaphu ege ọ dụ teke Nchileke kuru iya. T'onyenonu nọpyabekwa l'atụgbabe, yẹle Nchileke tụgbaberu.

*Ndu ẹ-ta alụdu nji;
mẹ ndu ẹ-ta alụdu nwanyi*

²⁵ A bya l'ẹhu k'ụnwanyi, ẹ-ta lụdu nji; mẹ unwoke, ẹ-ta lụdu nwanyi; ẹ to nwekwa ekemu, mu a-sụ lẹ Nnajiufu turu doberu unu. Obenu lẹ mu e-ye onu, gbaru mu nù; keshinu e shiwa l'imiko ophu Nchileke aphuru mu; mu aburu onye koshiwaru lẹ mu gbaru kẹ t'e gude ire mu ẹka.

²⁶ L'iphe mu arikwa bụ l'ẹge iphe-otsu-l'ẹhu habe nshinu nta-a bẹ iphe kakwa mma bụkwa t'onyenonu nọduleruphu onwiya ege ọ nọ.

²⁷ Teke bụ lẹ ịluwa nwanyi; ba sụkwa l'ẹ tị luhedu. Teke bụkwanu l'ẹ tị lụdua nwanyi; be ejehekwa ọkpa ishi k'alulu. ²⁸ Ole ẹ tọ bụkwa ome iphe dụ eji; m'i -je alua nwanyi. Teke bụkwanu lẹ nwamgboko jeru je aluru nji; ẹ tọ bụkwa iya phụ ome iphe dụ eji. Iphe mu ekfu bụ lẹ ndu alu nwanyi; mę unwanyi, alu nji bę tukwa iphe-otsu-l'anu kę mgboko ọwaa l'ukfu. Ophu tọ dükwanu mu t'unu dalahu l'iphe-otsu-l'anu, ha ẹge ono.

²⁹ Mbụ; iphe mu ekfu ndọ-ọ; unwunna mu; bụ l'uboku agvụakwa. Shita nta-a tugburu: tẹ ndu, alu nwanyi metajekpooru l'ephē ta lụdu. ³⁰ Tẹ ndu ophu atso aphụ metajekpooru l'ẹ to nwedu iphe atsụ ephē l'ẹhu. Ndu ophu ẹhu atso ẹna emetajekpooru l'ẹhu te shidu atso ephē ẹna. Tẹ ndu nweru aswa, ephē azu metajekpooru l'ẹ to nwedu iphe ephē azu. ³¹ Tẹ ndu emekpo iphe ephē eme lẹ mgboko-a metajekpooru l'ẹ tọ dudu iphe iphe ono bụ. Lẹ mgboko-a; mbụ ẹge-a, ọ dū-wa ta dūhekwa teke ọo-nọ-bebe.

³² Iphe mu eme tẹ mu karu unu bụ t'unu haa ọyo-phe ọshi. L'iphe nwoke ta lụdu nwanyi ekfufe bụlephu ẹge ya e-me jeeru Nnajiufu, bụ Jisosu ozi; bụ iya bụ ẹge ya e-me meje iphe atso Jisosu ẹna l'okpoma. ³³ Obenu l'onye alu nwanyi bę iphe ọonoduje ayọ ọshi iya bụ iphe kę mgboko; bụ iya bụ ẹge ya e-me meje iphe atso nyee ya ẹna l'okpoma. ³⁴ Yo shi ẹge ono; chita ọzo iphe labu l'ari. Ẹge ono bę nwanyi, ẹ-ta aludu nji; mę nwamgboko, ẹ-ta alubua nji dū: iphe ephē yeru ẹhu bükwapu ẹge ephē e-me jeeru Nnajiufu ozi; ẹge ephē e-me woru

ẹhu ẹphe m'oriri ẹphe nẹbe Nchileke; t'ẹhu ẹphe m'oriri ẹphe l'ọ ha buru nk'iya. Obenu ẹ nwanyi, alu nji be iphe ọoyo ọshi iya bu iphe ke mgboko-a; bu iya bu ẹge ya e-me mee iphe atso nji iya ẹna l'okpoma.

³⁵ Iphe, meru iphe mu tuko iphe-a l'ekfushi bukwa ẹ mu eme te mu yeru unu ẹka. Mu te emekwa te mu nashia unu iphe. Iphe mu gbe eme bukwa te mu mee t'unu meje iphe du nhamunha, gbaru unu l'ememe; t'ẹ b'o nwe iphe a-nafuje unu egomunggo l'oje ozi Nchileke ono.

³⁶ Teke bu ẹ nwoke lubutsuaru nwanyi; yo nonyaa; du iya ẹ ya t'emedu umere ẹge ọ gbaru l'ẹke nwanyi ono no; mbu; ọ -buru l'onye ono ta dudu ike kpadekota onwiya; t'onye obu mekwaa ẹge du iya mma; t'onye ono jekwa t'e kee ya nwanyi ono. E to bukwa iya ome iphe du ẹji.

³⁷ Obenu; onye obu shihuru ike; yo ribua ya l'obu iya; kfua ya kfushia ya ike l'ẹ to gbadua teke ẹphe a-lu; m'ọ -buru l'ọ maru l'ẹ to tsudu iya l'ẹhu; ẹ ya a-dua ike kpade onwiya; ẹ to dukwa ẹji me nwoke ono -su l'ẹ to gbadua teke ya e-je t'e kee ya nwanyi ono. Onye ono mekwaru iphe du mma. ³⁸ Bu iya bu l'onye jeru; e kee ya nwanyi, ọ lubuhawaru alubu be mekwaru ohuma. Onye hakwanuru nk'iya; kakwaru ome ohuma.

Nwanyi, nji iya ẹ-ta anohedu

³⁹ Nwanyi, alu nji be nji iya nwekwa enwenwe; me nji iya -nodukwadia ndzu. Mboku, a nonyaaru; nji iya nwuhu; dube mboku ono b'e to duhekwa iphe gude iya nu t'e b'o je ọlu onye odo. Obenu; t'ọ lukwaa onye ke Kuráyisutu.

40 Obenu l'èhu ga ka iya ọtso ẹna; m'ọ -buru l'ọ haru ọlu nji ọdo. Ọ kwa ẹge mubẹ Pọlu yeru ọnu ndono. Mu arikwá lẹ Ume Nchileke bukwa mu phụ l'èhu.

8

K'ori iphe, a gwaru nte

¹ Ọnu, mu eye lẹ k'iphe a gwaru nte bú l'a makwaru-a l'unu sùru l'ayi tũko maru iphe. Iphe ọmaru iphe ẹge ono, unu sùru l'unu maru ono emeje bú l'oomeje madzù tẹ ooku onwiya ekuku. Obenu lẹ n-yemobu anọduje emeli chọchi emeli.

² O -nweru onye arije lẹ ya maru iphe bẹ onye ono ta amarukwaa iphe ẹge ọ gbaru iya l'amama. ³ Obekwanu l'onye yeru Nchileke obu bẹ Nchileke makwaru-a.

⁴ A bya abya lẹ kẹ ori iphe e meru nte; iphe bebekpo doo ayi ẹnya bú l'ẹ tọ dudu iphe bú iphe aagwa agwagwa, nweru iphe ọ bú lẹ phuu; mbù l'ọo okoropho iphe mmakanù b'ọ bukota. Ayi makwaruphu l'ẹ to nwedu Nchileke ọdo, nonu; gufu Nchileke lanù ono nwenkinyi; ⁵ m'o -ruhuduru o nweru igweligwe iphe, nọ l'igwe mẹ lẹ mgboko, bugbaa iphe ephẹbaje l'iphe; relahaa ire; a wataru iya ọbaru eja. E -kfude iya ekfukfu bẹ iphe e doberu edobe; l'abaru eja hakwa l'igweligwe. Iphe aasugbajee l'ọ bú ọwa madzù ahakwaphu l'igwe. ⁶ Obekwanu l'iphe, doru ayibedua ẹnya bú lẹ Nchileke bú Nchileke lanù kpù; bú iya bú Nna, iphemiphe ọbule shikota l'ẹka; buru iya bẹ ayi nọru ndzù. Ọ kwaphu Nnajiufu lanù kpù nọ; bú iya bú Jisọsu

Kuráýisutu: onye bụ iya bẹ Nchileke shi l'ẹka iya kekota iphemiphe ọbule; yọ bụkwanuru iya bẹ ayi shi l'ẹka nọdu ndzụ.

⁷ Obenu l'unu maru l'ẹ tọ bụdu madzụ l'ọ ha maẹberu iphe ẹge ono. L'ọ nweru ndu gudekwadua ome-l'alị ẹphe; k'ọphu ọobuje: ẹphe -eri iphe e meru nte nta-a; uche ẹphe anọdukwadu iya: l'ọ bụ iphe e meru nte. Ẹphe arilahaale nri ono, ẹphe riru ono bẹ merushiwaru obu ẹphe. E shi ẹge ono; obu ẹphe adụ l'ọ bụ iphe e merushiru emerushi l'ifu Nchileke; keshinu obu ẹphe anọdujekwadua ekfuru ẹphe l'iphe ono, ẹphe meru ono ta dudu mma. Iphe kparu iya nụ aburu l'ọkpuberu okfu ono, ẹphe maru ono te shihudua ẹphe ike l'obu. ⁸ Ọbe ẹ tọ bụkwa nri e-me t'ayi ka ọonyabe Nchileke ntse. ?Mẹ ayi riru iya-o; ?mẹ ayi te ri iya-o; ayi ta akakwa ẹji; ọphu ayi ta akakwa mma l'ifu Nchileke.

⁹ Ọ bụlephu t'unu kwabẹ ẹnya l'iphe unu eme; maru t'unubedua, ọkpobe okfu, unu maru shihuwaru ike l'obu be eduru ndu ọphu ọkpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ye t'ẹphe dalahu l'ome iphe dū ẹji. ¹⁰ T'e wota iya lẹ nggube onye maru iphe bẹ nọ l'ulo nte; l'eri iphe e meru nte; nggu adugakwadurua l'eri iya; onye ọkpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ejebudo ngu; ? tị madu l'i gbe eyeru iya ọkpu-ikike t'o je eye onwiya l'ori iphe ono, e meru nte ono? ¹¹ Onye ono, ọkpobe okfu ono te shihudu ike l'obu ono eshi l'iphe nggubedua maru ono; laaru onwiya l'iyi; mbụ nwanna ono, Kuráýisutu nwuhuru l'okfu ẹhu iya ono. ¹² Ọo ya bụ lẹ teke unu meru ẹge ono bẹ unu meswewaru unwunna unu; okfu

l'unu mekatawaru ephe l'obu; l'ẹke okpobe okfu ono te shihudua ephe ike l'obu. Ọ kwa iya phụ bụ l'unu shiwa l'ẹhu unwunna unu ono meswee Kuráýisutu. ¹³ Ọo ya kparu iphe mu sụru: ọ -bụru l'ọo iphe eeri l'ọnu; a-kpata tẹ nwanna mu mee iphe dụ eji; mu ebuchilephu kẹ ọta anụ kpamukpamu. T'ẹ b'ọ bụ mu; bẹ nwanna mu e-shi l'ẹka; wata ome iphe dụ eji.

9

Pọlu jikaru iphe ruberu iya nụ

¹ ?O nweru madzụ, bụ iya atujeru mu iphe mu e-me tọo? ?Mu ta bụdu onye ishi-ozì tọo? ?Mu te gudedu ẹnya mu phụa Nnajiufu ayi ono; mbụ Jisọsu? Mbụ; ?tọ bụdu unu bụ iphe ekoshi lẹ mu jeru Nnajiufu ozi; okfu l'unu l'iya tughabewaru bụru nanu? ² Ọ -bụru lẹ ndu ọdo ta ghubedu mu onye ishi-ozì Jisọsu; mu aburu iya nụ l'ẹke ọphu unu nọ. Ọ bụ unubedua bụ iphe-ọhubama, ekoshi lẹ mu bụ onye ishi-ozì Nnajiufu; kẹ l'unu byawaru bya aburu ndu ephe lẹ Nnajiufu tughaberu bụru nanu.

³ Ọwaa iphe mu asajeru nụ ndu asuje l'iphe Pọlu eme ta bụdu iya: ⁴ Mu asuje ephe: ? To rubedu mu t'a nuje mu nri; mẹ iphe aangu angungu k'ozì, mu eje tọo? ⁵ Mbụ ?tọ gbadu mu tẹ mu eme ẹge ndu ishi-ozì ọdo emetsua; mbụ ome l'ọ bụ unwunne Nnajiufu phẹ; mẹ Pyita phẹ? ?Mbụ; lụta nwanyi, etso ụzo kẹ Kuráýisutu; dujeru eje iphe bụ ẹke mu eje. ⁶ ? Tọ bụlephu mu lẹ Bánabasu kpụu; bẹ sefutaje akanya nri ayi? ⁷ ?Akọ kojeru unu l'onye soja, eje

ogụ; bukwa iya phụ akfụ onwiya ugwo? ?T'akọ kojeru unu l'o nweru onye kuebegeru vayinu; to de onu l'akpuru, shi iya nu? ?T'a kojeru unu le madu doberu aturu; to riswebua iphe shi l'aturu ono?

⁸ ?O du unu le mu ekfu iphe-a l'o bu iphe ndiphe ekfufe to? Wawakwa! O kwa iphe ekemu kfukwaruphu ndono. ⁹ L'e dekwaru iya l'ekwo ekemu, Nchileke turu nu Mosisu; su: "Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." ?O du unu l'o bu eswi be Nchileke ayọ oshi iya ege ono to? ¹⁰ Wawakwa! O kwa okfu ehu ayi b'o kfube ekfu ono? O kwa ayi b'e deturu iphe ono. L'unu marua l'onye akọ okori anoduje akọ iya; l'ele enya l'iphe oo-rita iya. Onye echishi eswa l'iphe o koru akoko anodujekwaphu echishi iya; dobe enya l'iphe oo-rita iya. ¹¹ Teke o buru l'ayi kuwaru iphe-oma, shi l'eka Ume Nchileke l'ime unu l'o bu ega-wa, aakuje akpuru iphe l'egu-wa; ?o kariru ayi eka me ayi -shi unu l'eka kpataje iphe eele enya; ria; nodu ndzu? ¹² Keshinu ophu unu ekweje l'o ruberu ndu odo t'ephe rita unu iphe l'eka; ? to kachiduaru ayibedua erube t'ayi shi unu l'eka rita to?

O rubekpokwaaru ayi; ole ayi ta tubukwaa ya ama. O bu-chikwa-a nshi; be ayi anoduje atagbu iphemiphe obule; ege ee-me t'ayi be gbe atuchi uzo ozi-oma ke Kurayisutu atuchi. ¹³ ? Unu ta madu le ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke be Nchileke suru t'ephe rijee nri, shi l'eze-ulo l'eke ono. Ndu eche enya-ngweja Nchileke eketajekwa iphe e gude chiaru Nchileke eja

l'enyangweja ono. ¹⁴ O kwaphu ege ono be Nnajiufu turu iya l'ekemu; sụ tẹ ndu ezi ozi-oma rijee iphe, shi l'ozima ono, ephe ezi ono.

¹⁵ Obenu lẹ mu ta jibukwa-a unu aji iphe du ege ono. Ophu to bukwa l'ekwo-wa, mu ederu unu-wa bu lẹ mu suru l'iphe ono ruberu mu nta-a. O kachikwaa mu mma lẹ mu nwuhuru anwuhu; m'o be ke tẹ mu kwe t'o nweru onye e-me tẹ nsasa ono, mu asa ono bya aburu mkpokoro okfu. ¹⁶ Unu maru l'iphe mu anoduje asa nsasa iya ta bukwa lẹ mu ezi ozi-oma ono. Ozi ozi-oma ono bu iphe mu mefutaje. Nshobukwaa mu nsho m'o -buru lẹ mu te ezidu iya. ¹⁷ Ndege o -buru lẹ mu ezi ozi-oma ono; yo buru ozi, mu ziru onwomu; me mu elede enya obunggo, ruberu mu nu. Obenu lẹ mu eje iya l'o bu ozi, Nchileke yeru mu l'eka. Mu eje iya egbe iya owaa ohu ejeje ozi, Nnajiufu iya ziru iya-a. ¹⁸ ?Bu ngunu be bu mu obunggo iya nta-a? Iphe bu mu obunggo iya bu lẹ mu a-nodu ezi ozi-oma ono ke mmanu; mu ta ana aswa iya, bu iphe, gbaru mu nu l'ozima ono.

Ome iphemiphe obule l'okfu ozi-oma ono

¹⁹ A makwaru-a l'e to nwedu madzu, bu iya atujeru mu iphe mu eje; to nwe onye mu bu ohu iya. Obenu lẹ mu gudewa eka mu mebe onwomu ohu onyemonye obule; ege ee-shi tẹ mu gude ozi-oma ono kafua okfubutaru Kuráyisutu igweligwe madzu. ²⁰ L'obuje teke mu lẹ ndu Ju no; mu awata ome umere ndu Ju; ege ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu Ju. E to bukwa ekemu Mosisu be mu gude

buru. Olee ọobuje teke mu lee ndu gude ekemu Mosisu buru no; mu awata ome lo bu onye gude ekemu Mosisu buru; ege ee-shi tee mu kfubutaru Kurayisutu ndu ono, gude ekemu buru ono. ²¹ Ege ono bo dukwaphu: teke mu lee ndu ee ta madu k'ekemu Mosisu no; mu ahakwanua k'ekemu; ege ee-shi tee mu kfubutaru Kurayisutu ndu ee-ta madu k'ekemu Mosisu. Iphe ono ta bukwa lee mu tee etsodu ekemu Nchileke. Ishi iya kwa loo ekemu ke Kurayisutu be mu kfu be gude buru. ²² Teke mu lee ndu okpobe okfu, ephe maru tee shihudu ike l'obu no; mu eme lo bu onye okpobe okfu ono tee shihudu ike l'obu; ege ee-shi tee mu kfubutaru Kurayisutu ndu ono. Oo ya bu l'iphe bu iphe onyemonye obule suru lee ya bu; mu abukwaruphu iphe obu; ege ee-shi l'iphe bu uzo, mu a-du ike; haru ndiphe kfubutaru Kurayisutu to dzofuta ephe.

²³ Iphe ono, mu emekota ono bu k'ozi-oma ono be mu gude eme iya; ege ee-shi tee mu tsoru gbaru mgba l'iphe-oma, no iya nu. ²⁴ ? Unu ta mahaadu loobuje: a -tuko agba oso; iphe bu ndu atu ego oso ono atuko agba iya. Olobu onye lanu nwenkinyi emekochajee nata obunggo oso obu. Oo ya bu t'unu kebe ehuloso ono; k'ophu unu a-buru ndu a-nata obunggo iya. ²⁵ Onyemonye obule, akwakọ k'otu ntutego oso ekebeje ehulakpade onwiya l'iphe bu iphe oome ememe. Ishi iya bu k'ophu oo-nata obunggo, tso l'oso ono; mbu obunggo, ee-ta akpodu ukfu; yo mebyihu. Obenu l'ayibedua, bu ndu etso uzo Kurayisutu akpadeje onwayi ege ayi a-nata obunggo ophu a-no gbururu jeye. ²⁶ Oo ya kparu

iphe mu agba ọso ono tẹ mu gbarua ishi ẹke a tuburu. Yọ bukwaruphu iphe ono meru; mu te etsu ẹka l'ọ bụ onye etsu ẹka lẹ phẹphẹ. ²⁷ O gbe bụru onwomu bẹ mu anọduje etsu iya l'etsushi iya ike; k'ọphu mu a-kpade onwomu ọgbodo akpade t'ẹ b'ọ bụ: mu -kfutatsua ndu ọdo yeru Kuráiyisutu; mu egbe bụru onye ọphu Nchileke e-mekochaa jịka ajịka.

10

Ọnma ọkwa

¹ Ụnwunna mu; iphe mu eme bụ t'unu nyatakwa ẹge ọ mụru nna ayi oche phẹ. Unu nyatakwa l'ẹphe l'ẹphe ha bẹ nọkotaru lẹ mkpuli urukpu ono. Ẹphe l'ẹphe ha jekotaru ije l'alị ọkponku ono; swee eze ẹnyimu ono. ² Ẹphe l'ẹphe ha bẹ Nchileke gude urukpu ono; mẹ eze ẹnyimu ono mee baputizimu; t'ẹphe bụru ndu etso Mósisu. ³ Ẹphe l'ẹphe ha rikotaru egbe nri lanu ono, shi l'imigwe ono; ⁴ ngukotakwaphu mini ono, shi l'ẹka Ume Nchileke ono. Unu marua l'ẹphe nguru mini, shi lẹ Mkpuma ono, ẹ ta phudu l'ẹnya ono. Mkpuma ono bụ iya bụ Kuráiyisutu. Yọ bụru Mkpuma ono bẹ tsoru ẹphe ono. ⁵ Obenu l'e metsukwaaru; ndu ọphu meru iphe ẹ-ta dudu Nchileke mma l'ọkpoma l'ime ẹphe aka l'igwe. Ndu onanu bẹ dakotaru ọdaleba l'echi-ẹgu teke ono.

⁶ Iphemiphe ọbule ono tọkọkwa bụru iphe alọ ayi ẹka lẹ nchị: t'ayi kwaa ẹnya; t'ẹgu ome ẹjo iphe ba agushi ayi ẹge ọ guru ndu onanu. ⁷ Unu t'ayi ba agwakwa nte ẹge ẹphe

haru gwaa teke ndiche ono; bu iya b'e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Ízurelu doru l'eri; l'angu; nonyaa; wu-lihu; telahaa egvu."* 8 Unu t'ayi be eyekwa eka l'uru-ali ege ephe shi haru ye; e meebetsua; ukporo unu madzu labu; unu madzu iri esaa l'ukporo madzu iri† anwushihu l'ujiku lanu.‡ 9 Unu t'ayi be ejekwa odata Nnajiufu adata, bu ege ephe haru data iya teke ndiche ono; agwo atagbushia ephe.§ 10 Unu t'ayi ba agujekwa aphu ege ephe haru gua; Ojozi-imigwe, mgbugbu-madzu eshi Nchileke l'eka bya eworu ephe gbushia.*

11 Iphe ono l'o ha mekotaru l'ehu ephe t'o buru iphe e gude anmaru ayi okwa. A bya edeshia ya edeshi l'ekwo t'o buru iphe e gude ezi ayi iphe; l'unu marua l'ogbo owaa, ayi no nta-wa bu teke iphemiphe obule a-gvu.

12 Oo ya bu t'onye ari le ya vudoshiwa ike; vudokwa kwabe enya; e -menyakwaa; o daa. 13 E to nwekwa iphe byawaru t'o nwuru unu ye l'ome iphe du eji, e-ta budu egbe iya ophu abyakfutajekwaphu ndu odo. Obenu le Nchileke bu onye evudoshije ike l'iphe o kfulu. E too kwedu t'e nwuru unu ye l'ome iphe du eji; nwughata iya ege ike ota-nshi unu beru. O gbe buru teke eenwu unu eye l'ome ejo iphe; be ookoshikwaphu unu uzo, unu e-shi nahu; du ike tagbua ya le nshi.

---

* **10:7** 10:7 Awu 32:1-6. † **10:8** 10:8 Iphe o bu bu 23,000.
‡ **10:8** 10:8 Ógú 25:1-18. § **10:9** 10:9 Ógú 21:5-6. * **10:10**
10:10 Ógú 16:41-49.

14 Ọo ya bụ; ndu mu yeru obu; unu haa kẹ ọgwa iphe aagwa agwagwa. 15 Ọ kwa okfu, eekfujeru ndu nweru egomunggo bẹ mu ekfuru unu. Unu gudewaru ẹnya unu lee l'iphe ono, mu ekfu ono. 16 Okoro ono, ayi egudeje angu iphe l'anyata nri Nnajiufu; mẹ ayi kelebebe Nchileke ekele iya ono; ?tọ bụdu mee Kuráýisutu bẹ ayi gba mgba l'okoro ono tọ? Tọ buredi ono, ayi awashije ata ono; ?tọ bụdu ẹhu Kuráýisutu bẹ ayi tọkokwaphu gbaru mgba ono? 17 Keshinu ọ bụ buredi lanu ono bẹ nonu; ayi tọkokwa bụru ẹhu lanu; m'ọ -ruhuduru ayi hakpọo l'igwe ihagha; keshinu ayi tọko gbaru mgba ata buredi lanu ono.

18 Unu lewaru iphe ndu Ízurelu emeje: Lẹ ndu Ízurelu atajekwa anu ono, e gude chiaru Nchileke ẹja l'ẹnya-ngweja iya ono. Iphe bụ ndu taru iphe ono, a nuru Nchileke ono; shiakwa l'atata ono, ẹphe taru iya ono, ẹphe lẹ Nchileke atugbabe bụru nanu. 19 ?Unu maru iphe mu eme tẹ mu kfua l'ẹke ono? ?Unu tubesu l'iphe mu ekfu bụ l'iphe aagwa agwagwa; m'ọ kwanu iphe a tushiru iya nweru iphe ọ bụ tọ? 20 Wawakwa! Iphe mu ekfu bụ l'iphe ẹphe agwajẹ mbu ndu ta bụdu ndu Ízurelu bụ ọgvu bẹ ẹphe agwajeru iya. Ẹ tọ bukwa Nchileke bẹ ẹphe agwajeru iya. Ọphu mu te ekwekwanu t'unu l'ọgvu tugbabe bụru nanu. 21 Unu ta ahakwa kẹ t'unu angu iphe shi l'okoro kẹ Nnajiufu; l'angukwaphu ọphu shi l'okoro k'ọgvu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu ta ahadu kẹ t'unu eri nri l'okpokoro Nnajiufu; l'erikwaphu nri l'okpokoro k'ọgvu. 22 ?Tọ ayi e-

gbe l'akpatsu Nnajiufu okopho ọtọ? Ọ du unu l'ayi ka Nchileke ike ọtọ?

Ome iphe l'ògvù nwunne ngu

²³ Unu suru l'a haru onyemonye ọbule t'o meje iphe du iya mma. Ono kwaa oswi-okfu. Obekwanu l'ẹ ọtọ bukwa iphemiphe ọbule bu: e -mee ya; yọ duru onye ọbu lẹ mma. A haru onyenonu t'oomeje iphemiphe ọbule ẹge du iya mma; obenu l'ẹ ọtọ budu iphemiphe ọbule be emeli chọchi emeli. ²⁴ T'ẹ b'o nwekwa onye a-nọduje elelephu ẹnya iphe a-duru iya lẹ mma. T'onyenonu choje-chia iphe a-duru ibe iya lẹ mma.

²⁵ Iphe bukpo anu, eere l'aswa, i zuru; tajee ya. T'anu, i zuru l'aswa ba abukwa iphe e-me t'i wata ọwaa obu; k'ọphu ii-wata ọkpa ishi ẹke o shi. ²⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Lẹ mgboko mgburumburu; me iphemiphe ọbule, nọ iya nu be bukotakwa ke Nchileke."

²⁷ Teke onye ẹ-te kwedu ke Kuráýisutu kuru ngu oku nri; nggu ekweta l'ii-je; teke i ruru; rilekwaphu iphe bu iphe, e gwofutaru ngu t'ria: Be ekwekwa t'iphe ono wata ngu ọwaa obu; k'ọphu ii-wata ọkpocha mkpocha ke ẹke o shi.

²⁸ Obenu lẹ teke bu l'o nweru onye vuwaru ọzo su ngu: "L'iphe-a bukwa iphe a gwaru nte;" be erikwa iphe ọbu; ma l'ògvù onye ono, kfuru ngu iya nu ono; ma l'ògvù obu ọnma ikpe. ²⁹ Obu ọnma ikpe, mu ekfu kwa ke onye ono, kfuru ngu iya nu ono. Ẹ ọtọ bukwa nke ngu. Obenu l'ẹ ọtọ bukwa obu ke onye ọdo a-nọdu anma mbedua ikpe ke te mu ba atusashiru ẹhu. ³⁰ Ọ

-bùru lẹ̀ mu ekeleje Nchileke ekele; ria nri mu; ?nanuhunu ẹ̀ge e meru; yọ̀ bọ̀ru iphe ono, mu keleru Nchileke ekele; ria ono bẹ̀ ee-gbe agbọ̀ru mu tọ̀phee?

³¹ Ọ̀o ya bọ̀; ?mẹ̀ unu riru nri-o; ?mẹ̀ unu nguru iphe aangọ̀ angungu-o; iphe unu eme iphe unu eme; unu meje iya t'ọ̀ bọ̀ru iphe unu gude aja Nchileke ajaja. ³² Unu ba abụ̀kwa ụ̀kfu; dọ̀ onye ọ̀do l'ọ̀kpa: ?m'ọ̀ bọ̀ onye Ju; ?m'ọ̀ bọ̀ onye ẹ̀-ta bọ̀du onye Ju; ?m'ọ̀ bụ̀kwanu chọ̀chi kẹ̀ Nchileke.

³³ T'ọ̀ bụ̀lekwaphu ẹ̀ge ono, mu emeje ono bẹ̀ unu e-meje; mbụ̀ ẹ̀ge mu anọ̀duje eme tẹ̀ mu mee iphemiphe ọ̀bule t'ọ̀ dọ̀ onyemonye ọ̀bule mma l'ọ̀bu. Mu ta achojekwa iphe a-dọ̀ru mu lẹ̀ mma; gbahaa iphe a-dọ̀ru igweligwe ndu ọ̀do lẹ̀ mma ẹ̀ge ee-shi t'a dzọ̀futa ẹ̀phe.

11

¹ Ọ̀o ya bọ̀; t'unu meje umere mu; ẹ̀ge mu emeje umere kẹ̀ Kurá̀yisutu.

K'oke iphe l'ishi; abaru Nchileke ẹ̀ja

² Mu anọ̀duje aja unu ajaja l'unu anyatajẹ̀ mu tekenteke; bya egudeshikwaaphu ẹ̀ka ike l'iphe ono, mu byaru bya ezia ya unu ono. ³ Obenu l'iphe mu eme t'unu makwaruphu bọ̀ l'ọ̀ bọ̀ Kurá̀yisutu bọ̀ ishi kẹ̀ iphe bọ̀ onye nwoke; nwoke bụ̀kwanu ishi kẹ̀ nwanyi, ọ̀olu alọ̀lu. Yọ̀ bọ̀ru Nchileke bọ̀ ishi kẹ̀ Kurá̀yisutu. ⁴ Onye bọ̀ nwoke ekfu anụ̀ Nchileke l'ẹ̀ke aabaru Nchileke ẹ̀ja; m'ọ̀ bụ̀kwanu l'ookfuchiru Nchileke; kpuru okpu l'ishi; onye ono emechishikwa Kurá̀yisutu ifu. ⁵ Ọ̀ -bụ̀kwanuru l'onye kẹ̀ nwanyi ekfu anụ̀

Nchileke; m'ò bukwanu l'ookfuchiru Nchileke; to kechi iphe l'ishi; nwanyi ọbu bukwa nji iya bẹ oomechishi ifu. Nwanyi ono yẹle nwanyi, kpushiru ishi akpushi bụlephu iphe lanu. ⁶ Teke bụ lẹ nwanyi te ekechidu iphe l'ishi; t'ọ kpashinua ya akpashi? Obenu lẹ keshinu ọ bụ iphe-iphere kẹ tẹ nwanyi kpashia ẹgbushi akpashi; m'ò bukwanu t'ọ kpashia ya akpushi; ọo ya bụ t'unwanyi kechijee iphe l'ẹgbushi. ⁷ Lẹ nwoke b'ẹ tọ gbakwa t'o nweru iphe oo-gude kpuchia ishi iya; keshinu Nchileke meru iya t'o yeru yẹbedua; yọ bụru iya ekoshi ẹge Nchileke dū-be biribiri. Obenu lẹ nwanyi bụlephu onye ekoshi ẹge nwoke dū-be biribiri. ⁸ Unu nyatakwa l'ẹ tọ bukwa nwoke bẹ Nchileke gude iphe, shi l'ẹhu nwanyi mee; o gbe bukwaru nwanyi b'o gude iphe, shi l'ẹhu nwoke mee. ⁹ Ọphu tọ bukwa ọgvú nwanyi b'o gude mee nwoke; ọ bụ ọgvú nwoke b'o gude mee nwanyi. ¹⁰ Ọo ya meru iphe nwanyi e-kechije iphe l'ishi; gude koshi l'ọo nji iya nwe iya; ọdo aburu l'ọgvù unwu ojozi-imigwe. ¹¹ Ọlobu; ẹge ọ dū ẹge ọ dū; m'ẹ tọ duka iphe nwanyi bụ; m'e -wofu nwoke; ọphu tọ duka iphe nwoke bụ; m'e -wofu nwanyi l'atugbabe ono, ayi lẹ Kuráiyisutu tugbaberu ono. ¹² Ọ kwa iphe shi l'ẹhu nwoke bẹ Nchileke gude mee nwanyi; yọ bukwanuru nwanyi bẹ amuje nwoke. Obenu l'ẹphe ẹbo shikota Nchileke l'ẹka, bụ iya keru iphemiphe ọbule.

¹³ Unu lewa iya ru ẹnya l'onwunu; ?ọ gbaru kẹ tẹ nwanyi nọduje l'ẹke aabaru Nchileke ẹja; ekfu anu Nchileke; l'ẹ b'o kechi iphe l'ishi tọo.

14 ?Unu ta madu l'ẹge madzụ gbaru b'ọ bụ ome onwonye iphe-iphere; mę nwoke -haa ẹgbushi; yo ruba iya l'ọnu? 15 Obenu lẹ teke nwanyi nweru ẹgbushi ogologo b'o bụ-chiaru iya iphe o gude ama mma. Ẹgbushi ogologo bẹ Nchileke nuru nwanyi t'ọ buru iphe e-kpuchije iya ishi. 16 Teke bụ l'o nweru onye atụ iya ẹgo l'ẹ tọ dudu ẹge ono; iphe lanụ, mu ekfu bụ l'ayi te nwekwa ome-l'alị ọdo, ayi gude abaru Nchileke ẹja; ọphu chọchi kẹ Nchileke te nwehekwaphu.

Nri-enyashi Nnajiufu

17 Iphe ọwaa, mu abya ekfukfu-wa bẹ mu ta ajakwa unu ajaja iya. Ishi iya aburu l'edzuko, unubẹ chọchi edzukoje bẹ abuje: o be kẹ t'ọ gbe yeta ẹka; yo gbe l'akpachishi ndu ọdo ọzo akpachishi. 18 E -bebekpoo ya l'ọdungu bụ lẹ mu nwaru l'unu anọduje abọ onwunu ẹbo; mbụ; ọ dukwa mu l'iphe ono haru buru ire-lanụ. 19 Mu makwaru-a l'ọ bụ oswi-okfu l'ẹ to nwedu ẹge ee-me t'olu unu ba aharu gbaa iche iche. Ọo ya bukwanu ẹge aa-majeru ndu ọphu eme iphe gbaru l'ememe. 20 Teke ono, unu edzukobeje ono ta bukwa nri-enyashi Nnajiufu bẹ unu erije; 21 keshinu ọobuje: unu -gbeshi; onyenonu apata nri nk'ia l'eri; l'angu. E -ritsua ya; ẹgu agulee ndu ọo-nọdu agu; mę l'atsụ ndu ọphu ọo-nọdu atsụ. 22 Ha! ?Unu te nwedu ọlo, unu a-nọduje l'ufu ria nri ọbu tọo? ?Tọo bukpelephu chọchi kẹ Nchileke bẹ unu akpọ ẹbo-ẹbo l'afu; eme ndu ọphu ẹ-te nwedu ẹge ọ haru ẹphe iphe-iphere?

?Bụ ngunu bẹ mu e-kfukpooru nụ unu? ?Mu a-nọdu etu unu ẹpha iya ọtọ? Wawakwa! Mu te etukwa.

²³ Iphe ono, mu ziru unu ono bukwa Nnajiufu l'onwiya kfuru mu iya; ọ ẹbedua, bụ Jisọsu wotaru buredi l'enyashi mbọku ono, e deru iya ye ono; ²⁴ bya ekelebehetsua Nchileke; bya eworu buredi ono washia; bya asu: "Ọwaa bụ ugwehu iya, ya gude chia ẹja l'okfu ẹka unu. Unu meje iya; gude nyata iya."

²⁵ Ẹge ono b'o wotakwaruphu okoro ono l'e rituaru nri-enyashi ono bya asu: "Okoro-wa ekoshi ọgba-ndzu ọphungu, shi l'eka Nchileke, bụ iya bụ ọgba-ndzu, o gude mee ẹbe Jisọsu; mee t'o vuru ire. Iphe bụ teke unu nguru iya; unu egudeje iya nyata iya." ²⁶ Iphe bụ teke unu riru nri-wa; ngua l'okoro-wa bẹ unu ekfukashiakwa k'anwuhu, Nnajiufu nwuhuru l'oshi-osweru gbururu jeye teke Nnajiufu ọbu a-bya ọdo.

²⁷ Ọo ya bụ; iphe bụ onye taru buredi ono; m'ọ bụ l'ọ nguru mee, shi l'okoro ke Nnajiufu; l'uzo iya ẹ-ba dụ nhamunha; onye ono bẹ Nchileke a-nma ikpe l'o meru ahuma gbua ugwehu Nnajiufu jeye ọ mee ya. ²⁸ Ọo ya bụ te madzu tujedukwa onwiya ghachaa; temanu yo taa buredi ono; ngua iphe ono, shi l'okoro ono. ²⁹ L'onye eri; l'angu; l'ẹ b'o letaodu ẹnya; makahu iphe ugwehu Kuráyisutu bụ; l'eritakwa ikpe ekpu onwiya; l'angutakwaphu ikpe ekpu onwiya. ³⁰ Ọ kwa iphe ono kparu iphe ẹhu tsuru igweligwe unu ume; ndu aze l'iphe-ememe; ndu bẹ onwu haru gbushiwanu. ³¹ Obenu ọ teke ayi vuwaru

uzo kpee onwayi okpobe ikpe; ọọ ya bụ ị Nchileke te ekpehedu ayi ikpe; hùà ayi àhùhù ẹge ono. ³² Obenu ị teke bụkwanu ị Nnajiufu kperu ayi ikpe; kpetsua ya; bya a hùà ayi àhùhù; iphe oome iya bụkwa t'ẹ b'ọ chigbabehe ayi ị ndiphe; tuko nma ayi ikpe.

³³ Ọọ ya bụ; unwunna mu; teke unu edzukobe kẹ nri Nnajiufu ono; unu nọduje cheodu ibe unu. ³⁴ Ọ -buru l'o nweru unu onye ẹgu agụ; t'onye ono riodu nri l'ufu. Ono bụ iphe unu e-meje ndono; e menyaa; Nchileke nma unu ikpe k'edzukobe, unu edzukobeje. Yọ buru ẹge k'onanu dū ndono.

A bya ị k'iphe ndu ọphu nanu; ono bụwaru mu -bya; mu eyefua ya ọnu.

12

Iphe-oma, shigbaa l'eka

Ume-du-Nsọ

¹ A bya abya ị kẹ iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-du-Nsọ; unwunna mu; bẹ mu e-mekwa t'o doo unu ẹnya. ² Unu manarua ị teke unu te shidu kwe kẹ Kuráiyisutu bẹ unu shikwa maru ẹge ọnodu unu shi dū. Teke ono bụ ọgvu bẹ unu shi nọdu l'eka; yọọ lọ-phe unu alọ-phe; iphe bụ teke o guderu unu; yo deta unu deru nū ntẹkpe, bụ iphe ẹ-te kfudu okfu. ³ Ọ kwa iya kparu iphe mu eme t'o doo unu ẹnya l'ẹ to nwekwa onye bụ onye gude Ume Nchileke l'ekfu okfu, l'a-sụ: “Tẹ Jisọsu bụkwaru onye vu ọnu;” to nwe onye a-dū ike kfua l'oswiya ị Jisọsu bụ Nnajiufu; gbahaa l'o gude Ume-du-Nsọ ekfu iya.

⁴ Iphe-oma, shi l'eka Ume-du-Nso dukwa iche l'iche. Obenu l'ọ kwa Ume lanu kpui bu Ume anukota iphe-oma ono. ⁵ Ege ono be uto, e shi ejeru Nnajiufu ozi dukwaphu iche iche. Obenu l'ọ Nnajiufu lanu ono b'a tuko ejeru ozi obu. ⁶ Ike, Nchileke eyeje madzu l'ehu t'o gude meje iphe dukwa iche iche. Obenu l'ọ kwa Nchileke lanu emekotaje ike ono t'oo re ire l'ehu iphe bu onye o yeru iya l'ehu. ⁷ Nchileke shi l'eka onyemonye obule l'ehu l'ehu ekoshi ege ike Ume-du-Nso erebe ire t'ọ buru iphe a-baru onyemonye obule uru. ⁸ Onye lanu be Ume-du-Nso ono eyeje ike l'ehu; k'ophu oo-kfufe okfu, ekoshi le Nchileke nuru iya mmamiphe. Yo ye onye odo ike l'ehu; k'ophu oo-kfufe okfu, ekoshi l'ọ maru Nchileke ogbodo amaru. Yo bukwaru-a Ume-du-Nso lanu ono. ⁹ Yo bya eye onye odo ike l'ehu; ike k'okweta ke Nchileke; gude iya l'eme iphe dugbaa biribiri. Yo bukwarua Ume-du-Nso lanu ono. B'ọ bya eye onye ophu ike l'ehu k'omeje onye iphe-ememe eme t'ọ korohu; bukpelekwaphu Ume-du-Nso lanu ono. ¹⁰ B'ọ bya eye onye odo ike l'ehu ke omeje iphe-ophulanya; bya eye onye odo ike l'ehu k'okfufe okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; bya eye onye odo ike l'ehu k'okokahuje iphe shi l'eka Ume-du-Nso; me ophu, e-te shidu l'eka iya. B'ọ bya eye onye odo ike l'ehu k'oghaje okfu-ali iya; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi iya; bya eye onye odo ike l'ehu k'okoje iphe, iphe eekfu l'okfu, Ume-du-Nso ono koshiru bu. ¹¹ Yo bukwarua Ume-du-Nso lanu tuko anukota iphemiphe obule ono. Oomejeru onyemonye obule iphe-oma, du iche

iche ẹge ọ tūru obu iya ama l'oo-me iya.

*Ugwehu lanu yele iphe
motagbaaru iya nu*

¹² Lẹ chochi ke Kuráýisutu dukwa l'ọ bu ugwehu lanu. Ugwehu madzu emokashijekwa ibe-ẹhu igweligwe. A makwaru-a l'o mokashiru ibe-ẹhu igweligwe l'oswiya; obu l'ọ bulekwa ugwehu lanu ẹge ọ bu iya. ¹³ Ayi l'ayi ha: ? m'i bu onye Ju; ?m'i budu onye Ju; ?m'i bu ohu; ?m'i bu amadu; Ume-du-Nso tukokwaphu ayi tugbabe; ayi aburu ugwehu lanu teke ayi meru baputizimu; tuko gbaru mgba le Ume-du-Nso ono, bu iya be eyeje ayi ike l'ehu ono.

¹⁴ L'ugwehu l'onwiya ta kpukokwa ophu. O mokashikwaru ibe-ẹhu l'igweligwe. ¹⁵ O -buru l'okpa a-su: le keshinu ya ta budu eka be ya ta bukwa iphe motaru l'ugwehu; ?bu ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu to? ¹⁶ Nchi -su: le keshinu ya ta budu enya be ya ta bukwa iphe motaru l'ugwehu; ?bu ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu to? ¹⁷ Ndege ugwehu l'ophu tuko buru enya lanu; ?bu ngunu b'a ge egudeje anu iphe? Ndege o buru l'ugwehu l'ophu tuko buru nchi lanu; ?bu awe b'a ge egudeje anu nshishi iphe? ¹⁸ Obenu l'ege o meru bu le Nchileke meru ugwehu madzu bya emokashia ya ibe-ẹhu ibe-ẹhu ege du iya mma. ¹⁹ Ndege iphemiphe obule ono tuko kpukokota ophu; me ugwehu ta ga nokwa. ²⁰ Obenu le nta-a; b'o mokashiru ibe-ẹhu igweligwe. Yo tukokwa-a buru ugwehu lanu.

21 Oo ya bu l'ẹ to nwekwa teke ẹnya e-gbe gbeshi sù ẹka: ?I garu iya ẹ ngunu? Ophu to nwekwa teke ishi e-gbe gbeshi sù ọkpa: ? I garu iya ẹ ngunu? 22 Ege ọ dọ bu l'o gbe bukwaru nù ibe-ẹhu ayi ibiyia onanu, gbaru l'ọ bu iya bẹ ẹnya iya katsua alala ono; bẹ gbe yihukwaru-a l'iphe aga mkpa. 23 Ibe-ẹhu ayi ibiyia onanu, ayi riru l'ẹ tọ gbadu kẹ ọkwabe ugvu ono; bẹ ayi akwajẹ ngwa; akwabẹ iya ugvu, dọ iche. Ibiya ono, ayi akwachi akwachi ono; bẹ ayi gbe akajenu oleta ẹnya; 24 mbụ letakpoo ya egbe ẹnya ophu mkpa iya ta dudurụ ibiyia ọdo. Obenu ẹ Nchileke wolerua ẹhu madzụ dzekfua nanu ẹge ono; bya eworu ugvu, ha nshinu kwabẹ ibe-ẹhu ibiyia onanu, ẹ-ta akwabedu ugvu ohuma ono. 25 O kwanu iya bu k'ophu ibe-ẹhu yẹ ibe-ẹhu ibe iya te ejedu ọkpa ẹnya; gbahaa t'ẹphe tukoje leta ibe ẹphe ẹnya. 26 Teke iphe-ẹhuka byakfutaru ibe-ẹhu lanu; yọ byakfutakwaphu iphe bu ẹhu phuu. Teke bu l'a kwaberu ibe-ẹhu lanu ugvu; ẹhu l'ọ ha etegbaru ẹswa iya.

27 O kwa unubẹ chochi bu ugwehu Kuráiyisutu; onyemonye obule l'ẹhu l'ẹhu aburu ibe-ẹhu, motaru iya nù. 28 Nchileke abya ekoshi onyemonye obule iphe ọo-nọdu eme. O vuru ọzo fọta ndu ophu bu ndu ishi-ozì; bya afọta ndu ophu; ẹphe aburu ndu ekfuchiru iya nù. Yo gbeshi ọdo; bya afọta ndu k'eto; ẹphe aburu ndu a-nọdu ezi iphe; b'ọ bya afotakwaphu ndu ophu, o yeru ike l'ẹhu t'ẹphe meje ndu iphe eme t'ẹphe korohu; bya afọta ndu a-nọdu eyeje

ẹka; bya afọta ndu a-nọdu akpọ-zijeru chọchi ụzo; mę ndu a-ghaję okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ²⁹ Ẹ tọ bụkwa chọchi l'ophu bụkota ndu ishi-ozị; ophu ẹphe 'abụkotakwa ndu nkfuchiru Nchileke; m'ọ bụ ndu ezi iphe. Ẹ tọ bụkwa ọha nwekotaru ike k'ome iphe-ophulenyaa. ³⁰ Ophu 'ọ bụkwa ọha bę Nchileke yeeberu ike l'ẹhu k'ome onye iphe eme t'ọ kọrohu; tọ bụ ọha aghaębeje okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ koshiru ẹphe; tọ bụ ọha aduje ike oko iphe iphe eekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ono koshiru. ³¹ T'onyenonu yeru ẹhu l'ose ẹge ya e-me meje iphe ono ophu ka ọga mkpa.

Obenu lę nta-a; bę mu e-koshi unu ụzo ophu bụ iya kakọta.

13

N-yemobu

¹ Ẹ to nwekwa mę mu aghaję okfu-alị mu; gude iphe bụ okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshije madzụ l'ekfu okfu; mbụ gudetsua gude okfu unwu ojozi-imigwe l'ekfu; n-yemobu -rụhu mu l'ẹhu bę mu azujilekwaa l'ọ bu mkpọkpo nggogo m'ọ bụkwanu eze mgbirigba, azụ yogoroyogoro. ² Ẹ to nwekwa mę Ume Nchileke yetsuaru mu ike l'ẹhu tę mu kfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; mbụ; mu abya amaru Nchileke ọkpobe amaru; bya amakọtakpooru iphemiphe ọbule, o shi domia edomi; bya akwatakpọ kweta kę Nchileke ono kweshia ya ike; k'ophu bụ: mu -sụ ugvu t'ọ fọta l'ẹke, ọ nọ je anọdu l'ẹke ọdo; yọ fọta;

mu -kwetakotakpokwaa kẹ Nchileke ẹge ono; mu te yeru madzụ ibe mu obu b'ẹ to nwekwa iphe mu bu. ³ Ẹ to nwekwa mẹ mu wotakotaru iphe mu nweru enweru l'ọ ha mee iphe-oma; bya ekwetakpokwaa kwe woru onwomu nụ t'a kpoo oku; mu te yeru madzụ ibe mu obu; ẹ to dukwa uru, mu ritaru iya.

⁴ N-yemobu emeje madzụ t'ọ ta nshi l'iphemiphe obule, dagbaru yele onye ono, o yeru obu ono. Yọ buru oyeru ndu odo obu emeje madzụ t'o nweru obu-oma. O bu n-yemobu emeje tẹ madzụ be ejiru onye o yeru obu ijimanya. Onye yeru ndu odo obu te ekudu onwiya ekuku; too tu onwiya oke ẹpha. ⁵ Oyeru ndu odo obu emeje tẹ madzụ be eme iphe ẹ-ta dudu mma l'anya. Yọ bukwaru iya phụ emeje madzụ t'ẹ b'ọ bu onye-ònwà. Onye yeru ndu odo obu ta makwa k'obu-oku; to ma k'odo iphe l'okpoma. ⁶ Onye yeru madzụ ibe iya obu te etejekwa ẹswa l'iphe ẹ-te vudodu nhamunha. O buchia iphe vudo nhamunha b'o teje ẹswa iya. ⁷ Onye yeru madzụ obu ta aswijedu uswi l'iphe bu iphe onye ono meru iya. Yọ buru oyeru ndu odo obu emeje tẹ madzụ kweta lẹ k'oma l'iphe bu iphe byaru nụ. Oyeru madzụ obu emejekwaphu tẹ madzụ le anya lẹ k'oma l'iphemiphe obule. Oyeru madzụ obu emejekwaphu madzụ t'o vudoshia ike l'iphe bu ẹge iphe obu dukpo.

⁸ N-yemobu a-nodukwa gbururu jeye. Ike k'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru e-mekochaa gvụ. Ẹge ono bẹ k'ogha okfu-alị madzụ; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nso ekoshi e-mekochaa gvụ. O kwaphu ẹge ono bẹ ọmaru Nchileke

ọkpobe amaru a-gvụkwaphu. ⁹ Amama, ayi maru Nchileke nta-a peheru. Ekfuchita, ayi ekfuchitaru iya nta-a epehu. ¹⁰ Obenu lẹ teke iphe ọphu dzuru oke byaru; bẹ ndu ọphu pehuru epehu ta anọhedu.

¹¹ Teke mu shi bụru nwata bẹ mu shi ekfuje l'ọ bụ ụnwegirima; shi nweru egomunggo ụnwegirima; shi arije ọriri ụnwegirima. Mu abya aburu onye bụ ọgurennya; tuko umere ẹgirima gwọbe. ¹² Lẹ nta-a bẹ ayi gudekwa onyo aphụ iphe ono l'ọ ha inyoki-inyoki. O -rua teke ono bẹ ayi lẹ Kuráýisutu a-phụgba onwayi ifu l'ifu. Nta-a bẹ mu maru iphemiphe ọbule ẹka lanụ ẹka lanụ. O -rua teke ono bẹ mu amakotaru iphemiphe ọbule ọkpobe amama; ẹge Nchileke makotaru mbẹdua nta-a.

¹³ Ọo ya bụ l'uzo iphe ẹto, a-nọdu nụ bụ: ekwekwe; ole-ẹnya-iphe; mẹ n-yemobu. Iphe ono ẹphe ẹto te nweddu l'ọ gvụ. Ọ bụ l'ọphu katsukpo nụ bụ n-yemobu.

14

*Oyefua ọnu l'iphe-oma,
shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ*

¹ Ọo ya meru iphe mu ekfuru unu; sụ: T'unu keshia ẹhu yeru madzụ ibe unu obu. Ọlobu; t'iphe-oma ono, dụ iche l'iche, shigbaa l'ẹka Ume-dụ-Nsọ ono gushijekwa unu ike. Ketekete k'iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru. ² L'onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya ta bukwa madzụ bẹ ookfu anụ; ọ kwa Nchileke bẹ ookfu anụ. Ẹ

to nwekwa onye ọdo, ookfu anụ; keshinu ẹ to nwedu onye maru iphe ookfu. O gude Ume Nchileke ekfu iphe Nchileke shi domia edomi. ³ Obenu l'onye ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru bẹ bụ madzụ bẹ ookfu anụ. O shi ẹge ono emeli onyemonye ọbule emeli; l'eyeshiru ẹphe ọku: t'obu shihu ẹphe ike; l'adukwaphu ẹphe ike. ⁴ Onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya bụkwa onwiya bẹ oomeli. Obenu l'onye ọphu ekfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru iya bẹ bụ chọchi bẹ oomeli emeli.

⁵ Iphe gẹga dụ mu mma bụ t'iphe bụ l'unu ha ghajee okfu-alị unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu. Obenu l'ọ ga ka mu rụ mma l'unu ekfuchiru Nchileke. L'onye ekfuchiru Nchileke kapyabekwa onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; gbahakwaa l'o nweru onye nọ l'ẹke ono, duru ike ọko iphe ookfu, bụkwanu k'ọphu okfu ono a-buru iphe emeli chọchi emeli. ⁶ Ụnwunna mu; mu - byakfuta unu bya aghaa okfu-alị mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ?nanu uru, unu e-rita iya? Unu ta anụkwa iya; gbahakwa ẹ mu byaru bya ekoshibebe unu iphe ọphungu, shi l'ẹka Nchileke; ọdo bụ ẹ mu byaru bya ezilahaa unu ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; m'ọ bụkwanu ẹ mu byaru bya ekfulahaaru unu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru mu; m'ọ bụ ẹ mu bya awata ozi unu iphe Nchileke kfulu.

⁷ Unu lewaru iphe dụ l'ọ bụ opu; m'ọ bụ ogumogu, ẹ ta bụdu madzụ. Unu marua l'ẹ to nwedu onye ama iphe ookfu; gụfu l'ọ dafutaru

oda ọhuma. ⁸ Teke bu l'onye egbuje ụpyoku ọgu te egbufudu iya ẹge eegbuje iya t'a maru l'ọgu abya; ?bu onye a-kwakọbe ke ọgu? ⁹ Ọo ya bu l'ọ bu ẹge ono b'ọ dukwaphu l'ẹhu unu. Teke bu l'unu gharu okfu-alị unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu; mbụ; unu ekfu okfu, ẹ-ta kfulbedu dofu madzụ ẹnya; ?nanụ ẹge madzụ e-shihunu maru iphe eekfu? ?Unu ta madu l'okfu, unu ekfu a-tụko bụru ọgba egbe eye l'egbudu? ¹⁰ Ẹ ta atụkwa iya ẹgo l'okfu-alị, dughbaa iche iche jiru le mgboko-a. Obenu l'ẹ to nwedu m'ọo nanụ, te edojedu ndu ekfu iya nụ ẹnya. ¹¹ Ọ -bụru le mu ta anụdu okfu-alị ọbu; bụnu iya bu le mu bu ọha-ntsụ l'ẹnya onye ekfu iya nụ; onye ekfu iya nụ aburu mbedua ọha-ntsụ. ¹² Ẹge ono b'ọ dū l'ẹhu unu: Keshinu iphe-oma, shi l'eka Ume-dụ-Nsọ agushi unu ike; unu keshia ẹhu t'ọ ha unu nshinu l'ẹhu; k'ọphu ọo-bukwanuru iphe-oma, a-kfubeje ọswa emeli chọchi emeli.

¹³ Ọo ya bụ; t'onye aghaje okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; kfujekwaruphu nụ Nchileke t'ọ nụ iya ike, oo-gudeje kọo ya; t'a maru iphe ookfu. ¹⁴ Le teke mu gharu okfu-alị mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ekfu anụ Nchileke be bukwa obu mu ekfu anụ Nchileke; egomunggo mu ta yikwa iya. ¹⁵ ? Bukwanu ngunu ọdo gbaru mu l'ememe? Iphe mu e-me bu le mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu ekfu anụ Nchileke. Mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu; agụ egvu anụ Nchileke. ¹⁶ Ọ -bụru l'i gude Ume-dụ-Nsọ, bu ngu l'obu ekele Nchileke ekele; ?

nanuhunu ege onye odo, no l'eke ono, e-ta madu okfu, i gude ekele Nchileke ekele e-me kwee: "Ono kwa ege o du;" m'o -madu iphe iikfu?
 17 Onye onanu b'e too melikwa emeli; m'o -ruhuru; ekele, iikele Nchileke atsokpoo oswi ke rengerenge.

18 Mu ekele Nchileke ekele le mbedua l'onwomu kakota unu oghaje okfu-ali mu; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi mu.
 19 Obenu l'o be ke te mu nodu l'eke chochi dzukoberu; ghaa okfu-ali mu; gude okfu, Ume-du-Nso ekoshi; kfuá unukurunu okfu; mu ahatachia ogude egomunggo mu kfuá nwakpuru okfu ise, nweru ishi; k'ophu mu e-gudekwanu iya zia ndu odo iphe. 20 Unwunna mu; unu ba ariekwa oriri l'o bu unwegirima nshji. A-bya le ke ome ejo iphe; unu dukwa l'o bu nwaswa. Teke e ruru l'egomunggo; unu enweru egomunggo ndu bu ogurennya. 21 L'e dekwaru l'ekwo ekemu Nchileke; le Nnajiufu, bu Nchileke suru:

"Ya e-gude okfu-ali odo;
 gude okfu ndu oha-ntsu;
 kfuru yeru ndu-wa.
 Olobu; ?ephe gbe angaru iya nchi."

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

22 Oo ya bu l'ogha okfu-ali onye; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi bu iphe e meru t'o buru iphe a-du ndu te kwedu ke Kuráyisutu l'o bu iphe-ohubama; e to bukwa ke ndu ke Kuráyisutu. L'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru ta bukwa ke ndu te kwetadu ke Kuráyisutu; o bukwa ke ndu kwetaru nu.

²³ Ọọ ya bụ; teke bụ ịe chọchi mkpurophu dzukoberu; onyemonye ọbule atuko ghaa okfu-ali iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; a nọnyaa; onye shi eshishi abatashia; m'ọ bụ onye te kwedu ke Kuráýisutu abyakfuta unu; ?ndu ono ta asuleduphu l'ọo ọgvu eme unu? ²⁴ Obenu; ọ -bụru l'onyemonye ọbule ekfuchiru Nchileke; onye ẹ-te kwedu ke Kuráýisutu; m'ọ bụ onye ọdo, shi eshishi bata; ?tị madu l'iphe ono, eekfushi ono a-awahụ iya obu; yọ kpọ-phu egomunggo azu; bya amaru ịe ya bụ ẹjo madzụ. ²⁵ Iphe ono, ọonu ono atuko iphe, ọ riru l'egomunggo vọ-lishia avọ-lishi. Yọ bụru pẹe l'ali; wata ọbaru Nchileke ẹja; watakwapu okfu; sụ: "Ọ bụ oswi-okfu l'unu ịe Nchileke nọ phụ l'ẹka-o!"

Iphe eeme ememe ịe Chọchi

²⁶ Ụnwunna mu; ?ọ dụ unu l'ọ bụ ngunu bẹ mu ekfu ono? Iphe mu ekfu bụ: teke unubẹ chọchi dzukobejeru; onye egude Egvu-oma; onye egude okfu Nchileke l'ezi iphe; onye ekoshi unu iphe ọphungu, shi l'ẹka Nchileke; onye aghaa okfu-ali iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; ọdo bụ; onye akọ iphe okfu ono bụ. T'onye, emekpo iphe oome mee ya t'ọ bụru iphe ee-gude melia unu emeli. ²⁷ Ọ -bụru l'o nweru ndu agha okfu-ali ẹphe; ekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; t'ọ bụru-a nwụmadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto nwenkinyi. Ọlobu; t'ẹphe hajekwa iya ahaha: onye -kfutsuje; onye ekfua; onye lanu l'ime unu akọo iphe okfu ono bụ. ²⁸ Ọ -bụru l'ẹ to nwedu onye nọ l'ẹke ono, akọ-ghe iphe okfu ono bụ; t'ẹphe tükokwa dobe

onu ndo; tẹ onyenonu kfujelephu nọ onwiya; kfukwaphu nọ Nchileke. ²⁹ Tẹ ndu ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru dujukwa ẹbo; m'ọ bu ẹto; ndu ọphu eleghee iphe ẹphe kfuru ẹnya eleghe. ³⁰ Teke ọ bukwanu l'onye ọdo, nọ lẹ ndzuko l'ẹke ono bẹ Ume-dụ-Nsọ koshiru iphe shi iya l'uche; tẹ onye k'odungu phụ, shi ekfu okfu phụ dakwaa ashị. ³¹ Ọ dukwa mma t'unu l'unu ha kfuchijeru Nchileke. Ọle t'a ahajẹ iya ahaha; k'ọphu onyemonye ọbule e-shi iya mụta iphe; e shi iya yeshiru onyemonye ọbule ọku t'obu shihu iya ike. ³² Onye Ume-dụ-Nsọ nuru iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru adujukwaa ike kpade onwiya teke ookfu iya. ³³ Lẹ Nchileke ta bukwa Nchileke mkpaka. Ọ kwa Nchileke ẹhu-agu.

³⁴ A bya l'ẹke unwanyi nọ; unu meje ẹge iphe bu chọchi ọdo, bu chọchi Nchileke emeje, bu iya bu t'unwanyi dajekwaa kfunu mẹ chọchi -dzukobe. Unwanyi b'ẹ te kwekwa t'ẹphe yejee onu l'okfu l'ẹke chọchi dzuru. T'ẹphe gbe wozitajechia onwẹphe ali; kẹ l'ọ bu ẹge ẹkwo okfu Nchileke kfuru iya ndono. ³⁵ Ọ -buru l'o nweru iphe dọ ẹphe kẹ t'ẹphe kpata ishi iya; teke ẹphe ruru ufu; ẹphe akpata iya nji ẹphe. L'ọ kwa iphe-iphere t'unwanyi vudoje l'ẹke chọchi dzuru edzudzu; kfu okfu.

³⁶ Mbụ; ?unu tubesu l'ọo l'ẹka unu bẹ okfu Nchileke shi tọo? ?T'unu ari l'ọo unu beberu nọ-sweru okfu Nchileke tọo? ³⁷ Onye ari lẹ ya bu onye nkfuchiru Nchileke; m'ọ bu lẹ ya nataru iphe-oma, shi l'ẹka Ume Nchileke; t'o doo onye ono ẹnya l'iphe-a l'ọ ha, mu deru nọ unu-wa bu

ekemu, shi l'ẹka Nchileke. ³⁸ Onye ẹ-ta agụbedu iphe-a l'ọ ha iphe; t'ẹ ba agụbekwaphu onye ọbu iphe.

³⁹ Ọo ya bụ; unwunna mu; t'ọ gujekwa unu ẹgu okfuchiru Nchileke; ọphu unu 'akpọshikwa ọgha okfu-alị onye; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi. ⁴⁰ Ẹge ọ dū bụlephu t'e meje iphemiphe ọbule ẹge ọ gbaru; mẹ l'oruberu iya.

15

Oshi l'ọnwu teta kẹ Kuráýisutu

¹ Ụnwunna ayi; nta-a bẹ mu eme tẹ mu nyatafuaru unu kẹ ozi-ọma ono, mu zihawaru unu ono. Ozi-ọma ono bẹ unu nataru. Yọ bụru iya meru iphe unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu. ² Ọ kwa ozi-ọma ono, mu ziru unu ono; bẹ Kuráýisutu gude dzọfuta unu; mbụkwa mẹ unu -gudeshia ya ike ẹge mu ziru iya unu; gụfukwa l'ekwekwe unu, kweru bẹ bụ ekwekwe mmakanụ.

³ Iphe ono, katsua mkpa, e yeru mu l'ẹka, mu ziru unu ono; bụkwaruphu iphe e dehawaru l'ẹkwo okfu Nchileke l'ọo ẹge ọ dū ndono; bụ lẹ Kuráýisutu nwuhuru l'okfu iphe dū ẹji, ayi meshiru. ⁴ L'ọ nwuhutsuaru; e lia ya. Yọ nọo abalị labụ; yo be k'eto ya; Nchileke ekulia ya. Yọ bụkpelekwaruphu ẹge e dehawaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke. ⁵ L'o woru onwiya koshi Pyita; Pyita egude ẹnya iya phụ iya. E metsua; yo woru onwiya koshi ndu ishi-oziri l'ẹbo ono; ẹphebedua egudekwaphu ẹnya ẹphe phụ iya. ⁶ E metsua; yo wokwaruphu onwiya koshi

unwunna ayi; ndu ghataru unu madzụ l'ụkporo ugbo ise; l'ugbo lanụ; ẹphe egudekota ẹnya ẹphe phụ iya. O nwekwaru ndu ọphu haru nwụhuwa nụ lẹ ndu ono. O bụ lẹ ndu ọphu nọkwadua ndzụ nta-a kakwa l'igwe. ⁷ E metsua; yọ bya eworu onwiya koshi Jémusu; b'ọ bya eworu onwiya koshi ndu ọphunanu, bụkwaphu ndu ishi-ozì ono l'ẹphe ha.

⁸ Yo be l'ikperazụ iya; yọ bya eworu onwiya koshi mu; mu egude ẹnya mu phụ iya. Mbèdua bẹ unu marua l'onye ishi-ozì nke mu b'a tsuru mu atsutsu. Yo gbe dụ l'ọ bụ ọwaa, aasuje lẹ nwata b'a mụru l'ẹ b'ọ ka akaka. ⁹ Iphe ọbu bụ l'ọ bụ mbèdua bẹ ẹnya mu katsua alala l'iphe bụ ndu ishi-ozì Jisọsu l'ẹphe ha; mbụ lẹ mu ta agbakpọduanu kẹ tẹ eeku mu onye yì lẹ ndu ishi-ozì Jisọsu. Ishi iya aburu lẹ mu shi akpa chọchi kẹ Nchileke ẹhu. ¹⁰ Obenu lẹ Nchileke gude eze-iphe-oma nk'iya; mee mu; mu aburu onye mu bụ ntanụ. Ẹ tọ bụkwa l'eze-iphe-oma ono, Nchileke meru mu ono bụ iphe ẹ-te vudu ire. Mu gbekwa bya akakọta ndu ishi-ozì ndu ọphu l'ẹphe ha ojeshi ozi ike. A makwaru-a l'ẹ tọ bụdu mbèdua eme iya l'onwomu; l'ọ bụ ike kẹ Nchileke l'ere mu ire l'ẹhu. ¹¹ Oo ya bụ; ?m'ọ bụ mu ziru unu ozi ono; ?m'ọ bụ ẹphebedua; ọ kwa iphe lanụ bẹ ayi tuko ezi; bya aburu iphe lanụ ono bẹ unu kweru.

Oshi l'ọnwu teta nk'ayi

¹² Keshinu ozi ono, ayi ezi ono bụ lẹ Nchileke mewaru Kuráyisutu; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; ?nanuhunu ẹge e meru; unu aharu sụ

13 Ọ -bụru l'ọ bụ oswi-okfu ọ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ọdu ndzu ọdu? 13 Ọ -bụru l'ọ bụ oswi-okfu ọ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta ọdu ndzu ọdu; ọo ya bụ ọ Nchileke te medu Kuráiyisutu t'ọ shi l'onwu teta ọdu ndzu. 14 Ọ -bụkwanuru ọ Nchileke te medu Kuráiyisutu t'ọ shi l'onwu teta ọdu ndzu; ọo ya bụ l'iphe ono, ayi pata ezi ono bẹ bụ iphe mmakanu. Ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu abụkwaruphu iphe mmakanu. 15 Ẹ tọ bụlekwa iphe mmakanu kpu. Ookoshikwaphu l'ayi ágbà Nchileke ire; keshinu ayi ekfu ọ Nchileke meru Kuráiyisutu; yo shi l'onwu teta ọdu ndzu. E -metsunua; ọphu Nchileke emehedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ọdu ndzu l'oswiya; ọo ya bụ l'ayi adzu ejo-ire. 16 Ọ teke ọ bụ ọ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ọdu ndzu; ọ bunu iya bụ ọ Nchileke te mekwaphu Kuráiyisutu t'ọ shi l'onwu teta ọdu ndzu. 17 Teke ọ bụkwanu ọ Nchileke te medu Kuráiyisutu t'ọ shi l'onwu teta ọdu ndzu ọdu; ọo ya bụ l'ekweta, unu kwetaru kẹ Kuráiyisutu bụ iphe ìphòró; iphe dụ eji, unu megbaaru anọdukwadua unu l'ehu ege ọ nọ iya unu. 18 Ọo ya bụ ọ ndu ono, ephe ọ Kuráiyisutu tughaberu bụru nanu bẹ ephe nwuhuderu ono bẹ lawaru l'iyi. 19 Teke bụ l'ọ bụ ọ ndzu ọwaa, ayi nọ nta-wa nkinyi iya bụ eke ayi elebebe enya iphe Kuráiyisutu e-meru ayi; ọo ya bụ l'ayi bụ ndu, gbaru kẹ t'a katsuaru ayi okuru nshọ ọ mgboko-á.

20 Obenu l'ẹ tọ dudu ege ono. Iphe bụ ire-

lanu bu le Nchileke meru Kuráyisutu; yo shi l'onwu teta ndu ndu. Yo buru iya bu onye odungu, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta ndu ndu; gude iya ekoshi ayi l'oo oswi-okfu le ya e-mekochaa mee te ndu nwuhuru anwuhu teta ndu ndu. ²¹ O kwa ege ono, onwu shi l'eka nwoke lanu bya abarahu ono bukwaphu ege ono be oteta l'onwu nweru ndu ophungu shikwaphu l'eka nwoke lanu. ²² L'o kwa ege madu kparamkparamu anwuhuje; okfu l'ephe shi l'ehu Adamu; bukwaphu ege ono be iphe bu ndu ephe le Kuráyisutu tugbaberu buru nanu e-teta nweru ndu ophungu. ²³ Obenu l'onnyemone obule be Nchileke e-me t'o teta ndu ndu m'o -rubele iya phu; Kuráyisutu, bu iya bu onye odungu-wa be bu ivuzo; ndu bu ndu nkiya etsota iya teke o-bya. ²⁴ E -metsua; yo rua teke ikperazu, bu teke Kuráyisutu e-woru ike, o gude buru eze; ye Nchileke, bu Nna l'eka; teke ono be oo-me te ike iphe bu o-chi-oha; me o-no-l'oke-okwa; me ike o-gude-ike phe l'ephe ha dakota. ²⁵ Okfu le Kuráyisutu bufutaje eze, achi mgboko-a gbururu jeye teke o-dzopyabe iphe bu ndu ohogu iya l'okpa. ²⁶ Ohogu k'ikperazu, oo-mebyi ire iya bu anwuhu. ²⁷ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Nchileke mewaru t'o dzopyabe iphemiphe obule l'okpa." Ophu doru enya aburu le Nchileke gufuru onwiya l'iphemiphe obule ono, o meru te Kuráyisutu dzopyabe l'okpa ono. ²⁸ O bu teke Nwa ke Nchileke bulephu ishi iphemiphe obule be oo-woru onwiya ye l'eka Nchileke ono, meru t'o

bùru ishi iphemiphe òbule ono; k'òphu Nchileke a-bùru mkpakò ishi iphemiphe òbule.

²⁹ Odumeka; mu asù: ?ee-mekwanu ndu ono imagha; bù iya bù ndu e meru baputizimu l'okfu èhu ndu nwùhuru anwùhu? ?Bù ngùnu bè èphe ele ènya iya? Ò -bùru l'ò bù oswi-okfu mbù iphe eekfu lẹ Nchileke te emedu ndu nwùhuru anwùhu t'èphe teta nõdu ndzù; ?bù kẹ ngùnu b'e gudekwanu eme baputizimu l'okfu ndu ono?

³⁰ ?Bù ngùnu meru iphe ayi anòduje alò ishi ayi alòlo tekenteke? ³¹ Ùnwunna mu; ò kwa ekuku, mu egudeje unu eku onwomu kẹ atùgbabe, ayi l'unu tùgbaberu lẹ Kuráýisutu; meru iphe mu ekfu iphe-a; sù lẹ mu ebegejekwaru anwùhu ebegeru l'ònu mbòku-mbòku. ³² ?Bù ngùnu bù uru, mu ritakpooru iya? E -kfudekpoo ya l'ò bù iphe meru l'èhu madzù bè mu sùru: ?bù ngùnu bù uru, mu ritakpooru iya; ège mu l'anwùhu luru ògu lẹ Éfesòsu l'ò bù onye yẹ l'anù-ègu-ègbudu luru ògu-a? ?Nanù uru iya m'ò -bùru lẹ Nchileke t'emekochadua mee ndu nwùhuru anwùhu t'èphe teta nõdu ndzù òdo? Ò bù iya bù t'ò laa l'iphe aanmajẹ l'ètu; sù: "T'ayi watawaru ori; l'angù ège dù ayi mma; teke o beru echile; ayi anwùshihuwaru."

³³ Unu be ekwekwa t'e duswee unu uzo. A sùkwaru l'èjo òyi emebyije umere òma. ³⁴ Òphu tẹ ifu doo unu edodo; t'unu haa ome èjo iphe. Mu ekfukwa òwaa tẹ mu kfuru iphere ye unu l'ifu: L'ò nwekwaru l'unu ha ndu òphu e-ta makpòduanu Nchileke lẹ phuu.

Èhu òphu ee-gude shi l'ònwu teta

35 O nweru onye a-nonyaa nù; yọ jì: ? Nanụkpoo ẹge Nchileke e-shi mee tẹ ndu nwuhuru anwuhu teta ọdu ndzụ? ?Bụ egbe ugwehu, ọ ịdagha bẹ onye ọbu e-gude lufuta? 36 Nngube adukputa! ?Tị madu l'iphe ị kọru l'alị t'erutajedu ọdo; m'ọ bụdu l'o vuoduru ọzo rehu ẹwa. 37 Unu lewaru oshi-ọmi. Ẹ tọ kwa ẹge ọdu teke o vufutaru; bụ ẹge ọduje; ayi akua ya. Iphe ayi akuje bụkwa akpuru iya; mbụ; ọ l'ọ bụ akpuru akpe; m'ọ bụ akpuru iphe ọdo, ọgbaa iche l'iche. 38 Obenu ẹ Nchileke egudeje ẹka iya meru ọgbugba nù iya ẹge dulephu yẹbe Nchileke mma l'obu. Ọnuje akpuru iphemiphe ọbule ọgbugba, gbaru iya nù.

39 L'unu maru l'anụ-ẹhu iphemiphe ọbule ta buebedu iphe lanụ. Madzụ nweru akpẹhu nk'ia; anụ enweru akpẹhu nk'ia; nwenu enweru akpẹhu nk'ia; ẹma enweru nk'ia.

40 Iphe ọ l'imigwe nweru ọgbugba nk'ia. Iphe ọ l'alị enweru ọgbugba nk'ia. Ọbe biribiri ẹ ọgbugba iphe ọ l'imigwe bẹ ọ iche; biribiri k'ọgbugba iphe ọphu ọ l'alị adukwaphu iche. 41 Ẹnyanwu nweru biribiri nk'ia iche; biribiri ẹ ọnwa adu iche; biribiri ẹ mkpọ-kpodo adukwaphu iche. Biribiri ẹ mkpọ-kpodo bụ l'o nweru ọphu akajẹ ibe iya ekeke.

42 Ọ bụ ẹge ono bẹ ọ-ọdu teke Nchileke e-me ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta ọdu ndzụ. Ẹhu madzụ ọ l'ọ bụ akpuru iphe a kuru l'alị. Ọ bụ iphe e-rehu erehu. Ọbe teke Nchileke e-me ẹhu ono t'ọ shi l'ọnwu teta ọdu ndzụ ọphungu bẹ ọ-ọbụru iphe ta abyahedu bya erehu erehu ọdo. 43 Ẹhu madzụ, e liru elili

bẹ ike ta nọhedu; ẹmanu b'ọ dukwaphu oyi. Ọphu Nchileke e-me t'o teta e-nweru agburu-ẹhu; bya aburu ẹgiri iya, ọdu biribiri. ⁴⁴ Teke e liru iya b'ọ bu iphe shi nweru ndzu k'unwu-eliphe. Teke Nchileke e-me t'o teta b'ọo-buru iphe nweru ndzu, bu ke Ume Nchileke. O nweru ẹhu ọphu nweru ndzu, bu k'unwu-eliphe. Obenu l'o nwekwaruphu ẹhu ọphu nweru ndzu, bu ke Ume Nchileke. ⁴⁵ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Nchileke meru onye ivuzo, bu Adamu t'o buru madzu, no ndzu." Yo bya emee Adamu ke ikperazu-a, bu iya bu Kuráyisutu t'o buru Ume, anu ndzu. ⁴⁶ E to bukwa ugbugba, shi l'imigwe evujeru uzo. O kwa ugbugba k'eliphe evujeru uzo; ke imigwe etsota iya. ⁴⁷ Adamu ke mbu be Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee. Adamu k'ẹbo shikwanu l'imigwe. ⁴⁸ Madzu kpamukpamu nweru ẹhu, du l'ọ bu ke Adamu ọphu e gude ẹja, shi l'alị mee. Obenu le ndu bu ke Adamu ọphu shi l'imigwe e-nweru ẹhu, du l'ọ bu nk'ia, bu iya bu ẹhu ọphu shi l'imigwe. ⁴⁹ O bulephu ẹge ayi yeru onye ono, Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee ono; bukwaphu ẹge ayi e-yeru onye ono, shi l'imigwe ono.

Teke Kuráyisutu a-bya ọdo

⁵⁰ Unwunna mu; iphe mu ekfu abya bu: L'iphe nweru anu-ẹhu me mee ta abahukwa l'ẹke Nchileke bu eze. Ọphu iphe erehuje erehu ta anojekwa gbururu jeye.

⁵¹ Unu kpaa iphe le nchi te mu kooru unu iphe Nchileke shi domia edomi: Ayi l'ayi ha

t'anwùshihukotakwa; a tuko ayi gbanweshikota. ⁵² Mbù l'a bya ele ɛnya bẹ Nchileke gbanwekotawaru ayi; m'e -gbulephu ɔpyoku ikperazu ono. E -gbulephu ɔpyoku ono; bẹ Nchileke e-me ndu nwùhuru anwùhu t'ɛphe tetakota nɔdu ndzù ɔdo; k'ɔphu ɛphe ta abyahedu bya anwùhu anwùhu ɔdo; yɔ gbanwekotakwaphu ayibedua. ⁵³ Iphe unu a-maru bụ l'ugwèhu ɔwaa, e-rehu erehu-wa chɛtafutajekwa ugwèhu ɔphungu, ɛ-te erehudu erehu yee onwiya l'ɔ bụ uwe. Ugwèhu ɔwaa, a-nwùhu anwùhu-a chɛtafutajekwaphu ugwèhu ɔphu bụ 'anwùhu anwùhu yee onwiya l'ɔ bụ uwe. ⁵⁴ Teke ugwèhu-wa, e-rehu erehu-wa chɛtaleruphu ugwèhu ɔphu ɛ-te erehudu erehu yee onwiya; ugwèhu ɔwaa, a-nwùhu anwùhu-wa achɛta ɔphu ɛ-ta anwùhudu anwùhu yee onwiya. Ọ bụ teke ono bẹ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-re ɛge e deru iya. Ọ sùru:

“Lẹ Nchileke mekputawaru anwùhu;
lee ya.”*

⁵⁵ “Nggube anwùhu;
?nanùhunu ike ɔbu,
iigudeje eme madzù
eriri ɔbu?

Mbù; ?nanùhunu írè ngu ɔbu?”†

⁵⁶ Iphe anwùhu gude eme ire bụ iphe dù eji; ike k'iphe dù eji eshikwanu l'ekemu. ⁵⁷ Ọlobu; t'ayi kelekwa Nchileke ekele; yẹbedua, meru t'ayi shi l'eka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu emekota iphemiphe ɔbule ono eriri.

* 15:54 15:54 Azá 25:8. † 15:55 15:55 Hos 13:14.

58 Unwunna mu, mu yeru obu; unu vudokwa vudoshia ike; unu be kwekwa t'e mee unu t'unu tengaa etenga. T'ẹka unu kangojekwa l'ojeru Nnajiufu ozi, nyiberu anyibẹ tekenteke; keshinu unu maru l'akanya, unu gude ike kẹ Jisọsu l'ese ta abụdu unu nsegbu-akanya.

16

Okpoga, e gude eyeru ndu kẹ Kuráyisutu ẹka

¹ A bya lẹ kẹ okpoga ono, unu gude obu-oma unu anụ ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Jerúsalemu ono. Iphe mu ekfu bụ t'unu meje iya ẹge ono, mu ziru chọchi, nọgbaa lẹ Galéshiya t'ẹphe meje ono. ² Iphe bụ chọchi, sweru esweswe t'onyenonu wofutaje iphe l'ẹge ẹka ruru iya; kwakọbe iche; t'ẹ b'ọ bụ teke mu byaru; tẹmanu unu egbe nakolaha ya teke ono. ³ Teke mu byalẹrphu; mu edee ẹkwo ye l'iphe ono, unu nuru ono woru nụ ndu, unu a-fọta t'ẹphe wolaa ya Jerúsalemu. ⁴ Teke ọ bụ l'ọ gbaru k'ọphu mu e-je; mu l'ẹphe ayịru jeshia.

Iphe Pọlu rịru k'ememe

⁵ Mu a-kpakfutakwaa unu teke mu shilephu Masedóniya; lẹ mu arịkwa k'oshita ọzo ẹke ono. ⁶ O nweru ẹge ọo-du; mu l'unu anọtaru nshinu mẹ mu -byalẹphu. Ọdumeka; mu anọkpoonu oge winta; ẹge unu e-du mu ije; tẹ mu je iphe, bụ ẹke, mu eje. ⁷ Lẹ kẹ nta-a, mu eswe esweswe-wa b'ẹ tọ dukwa mu t'a sụ lẹ mu l'unu phuru. Mu arị lẹ mu -byalẹphu bẹ mu l'unu a-nọ nwọdu; m'ọ -bunuru uche-obu Nnajiufu.

⁸ Obe mu a-nọ lẹ Éfesosu gbururu jeye l'aji Péntikòsutu. ⁹ Lẹ Nchileke gùhawaru mu ọ̀zo ọ̀huma tẹ mu jee ozi, oye ẹka jeshia ya ike; e gudekwaru lẹ ndu eme t'ẹphe kpòshia mu iya akpòshi ha igwe.

Tímoti yẹle Apólosu

¹⁰ Teke Tímoti byaru; unu letakwa ẹn̄ya mee ya t'ọ̀ túsaru ẹhu l'ẹhu unu. L'unu marua l'oojeru Nnajiufu ozi ẹge mbẹdua eje. ¹¹ Ọo ya bụ t'unu be emekwa iya l'ọ̀ bụ onye ẹ ta gubedu iphe. Teke ọ̀ lataderu; unu edua ya ije t'ọ̀ lata l'ẹhu-agu; lẹ mu elekwa ẹn̄ya iya lẹ yẹle un̄wunna ayi ndu ọ̀hunanu a-yi lata.

¹² Ọ̀ bụru kẹ Apólosu, bukwapu onye ono, ayi l'iya tükokwapu ejeru Nnajiufu ozi ono; mu kfushikwaru iya ẹya ike tẹ yẹle un̄wunna ayi ndu ọ̀hunanu tũko yiru bya ajia unu; ọ̀be ẹ tọ̀ dudu iya t'ọ̀ bya nta-a. Obenu l'ọ̀o-byakwaa teke ọ̀zo dọ̀ iya.

Okfu, Pọlu gude akpọchi iya ishi

¹³ Unu kwabejekwa ẹn̄ya; unu evudoshikwaa ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu; unu mejekwa iphe-nwoke l'iphe bụ iphe unu eme ememe; tẹ Nchileke mekwaa unu t'unu shihu ike; vudoshia ike. ¹⁴ Unu gudeje n-yemobu me iphemiphe ọ̀bule, unu eme ememe.

¹⁵ Unu maru l'ọ̀ bụ Sutéfanasu yẹle ndibe iya bẹ bụ ndu e vutsukpoo ọ̀zo kfubuta yeru Kuráýisutu lẹ Akáya; ẹphe afótawa onwẹphe dobe; sù l'ẹphe a-nọdujelephu eyeru ndu kẹ Nchileke ẹka. ¹⁶ Iphe mu ekfuru unu bụ t'ọ̀ bụru egbe ndu ono bẹ unu e-meje iphe ẹphe kfuru.

Ège ono bẹ unu e-meje k'iphe bụ kẹ ndu ẹphe l'ẹphe gba mgba eje ozi; l'esekwaphu akanya kẹ chọchi.

¹⁷ Èhu atso mu ẹnà l'abyabya, Sutéfanasu yẹle Fochunétosu; mẹ Akáyikosu byaru ẹke-a; kẹ l'abyabya, ẹphe byaru dụwa mu l'ọ bụ unubedua byaru. ¹⁸ Ẹphe mewaru t'ẹhu ka mu ogvuru egvuru; kakwaphu unubedua ogvuru egvuru. Egbe ndu dụ ẹge ono bẹ a-dujekwaru unu lẹ nsọ.

¹⁹ Ndu chọchi Éshiya ajikwaphu unu. Akwíla yẹle Pyirisíla; mẹ ndu chọchi, edzukobeje l'ulo ẹphe gudekpokwa obu ẹphe l'aji unu; mbụ unubẹ ndu unu l'ẹphe tughaberu lẹ Kuráyisutu buru nanu. ²⁰ Iphe bụ unwanna ayi pẹ ajikotakwaphu unu.

Unu kejele ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa.

Ekele ọphu shi l'ẹka Pọlu gẹdegede

²¹ Ekele ọwaa bukwa mbedua gẹdegede gude ẹka mu ede iya; sụ: Lẹ mubẹ Pọlu ekele unu ekele.

²² Onye ẹ-te yeduru Nnajiufu obu; tẹ onye ono bukwaru onye Nchileke tuphuru l'ọnu. "Marana ta."*

²³ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisosu meeru unu eze-iphe-oma.

²⁴ Mu yekotaru unu obu l'unu ha; okfu l'ayi l'unu tuko tughabe lẹ Kuráyisutu Jisosu buru nanu.

---

* **16:22** 16:22 Iphe ọ bụ l'okfu Áramu bụ: "Byiko; Nnajiufu; bya!"

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb